SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 29. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 13, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ЛЮТОГО 1991 Ч. 29. РІК XCVIII.

ВИМАГАЮТЬ ВІДНОВЛЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Як уже повідомлялося, на другий день після введення в дію наказу Язова-Пуго, у приміщенні Спілки Письменників України 2-3-го лютого зібралися військові, народні депутати, представники демократичних організацій на конференцію з приводу проблем безпеки України та обговорення концепції української національної армії.

Наказ міністрів внутрішніх справ та оборони СССР Б. Пуго та Д. Язова, виданий 29-го грудня 1990 року й узаконений указом президента СССР Михаїла Горбачова 29-го січня 1991 року, введений у дію з 1-го лютого. З цього дня столиці усіх республік, обласні центри та інші міста котролюються спільними патрулями міліції, війська та військово-морської фльоти. Це зроблено, як сказано в офіційних документах, з метою боротьби зі злочинністю, а також для розшуків і затримання осіб, які залишили військо. Патрулі повинні також контролювати працю залізничних, водних та повітряних шляхів, як і автодорожних. Наказ передбачає „максимально використовувати службовий автотранспорт, бронетранспортери, засоби зв'язку, спеціяльні та індивідуальні засоби захисту" та заохочувати патрульних, які найбільше відзначились під час чергувань.

Учасники конференції „Зовнішня і внутрішня безпека України" ухвалили звернення до Верховної Ради України, у якому зокрема сказано:

„Виражаючи волю українського народу, Верховна Рада Української РСР 16-го липня 1990 року прийняла декларацію про державний суверенітет України, в розділі 9 якої сказано: 'Українська РСР має право на власні збройні сили'. Військове питання напряму пов'язане з економікою республіки і життям її громадян. На території України знаходиться 1 мільйон 200 тисяч військовослужбовців, що складає майже третину збройних сил СРСР. Значна частина економічного потенціялу республіки є складовою частиною військово-промислового комплексу, котрий поглинає величезні кошти і ресурси України. Верховна Рада УРСР і уряд республіки не контролюють витрат, котрі йдуть на оборону. Виснажена економіка України не зможе надалі витримати на своїх плечах величезний тягар військово-промислового комплексу і армії СРСР.

Без власних збройних сил Україна ніколи не зможе стати повноцінною державою, суб'єктом міжнародного права. Будь-яка держава, яка формує власні державні структури, не може обійтися без своїх збройних сил, які захищали б її народ і територію. Україна має значну територію і 52 мільйони населення, їй є що захищати.

Ми, учасники науково-практичної конференції, виходячи з вищенаведеного, звертаємося до Верховної Ради Української РСР з наступними пропозиціями: 1. Прийняти рішення про відновлення міністерства оборони України; 2. Прийняти рішення про статус військ Союзу РСР на території України; 3. Розробити пакет законів Української РСР про оборону республіки; 4. Розробити закон про конверсію підприємств військово - промислового комплексу Союзу РСР на Україні".

Текст звернення прийнятий 3-го лютого учасниками конференції „Зовнішня і внутрішня безпека України", у якій взяли участь 123 делегати з 16 областей України та Москви, серед них близько 60 офіцерів, з яких 15 перебувають на дійсній військовій службі. На конференції розглянуто кілька концепцій створення української національної армії, що їх висунули різні доповідачі.

З доповідями з приводу армії виступили також народний депутат УССР та голова УРП Левко Лук'яненко і народний депутат СССР Володимир Черняк. Особливу увагу викликала концепція республіканської армії, запропонована групою офіцерів-українців з генерального штабу збройних сил СССР. Створено консультативну групу, якій доручено розглянути всі варіянти та пропозиції та виробити остаточний варіянт концепції створення українських збройних сил, який буде винесений на розгляд конференції військовиків України.

По закінченні конференції кореспондент УНІАР Сергій Каразій звернувся до Л. Лук'яненка з питанням чи здатна Верховна Рада України прийняти рішення про національну армію. Народний депутат відповів: „Досвід показує, що активні, узгоджені дії демократичних сил України підштовхнули Верховну Раду до прийняття конструктивних рішень. В питанні української армії волевиявленням народу теж може відіграти вирішальну ролю".

СЕРЕД КЕРІВНИЦТВА КҐБ СССР ВІДБУЛИСЯ ЗМІНИ

Москва. — Як повідомляє газета „Известия" з 8-го лютого, в керівництві КҐБ СССР відбулися дуже серйозні переміщення на головних постах, які нинішній лідер КҐБ Володимир Крючков назвав „дещо незвичайними, враховуючи їхній рівень".

Перша новина — усунення 66-річного генерала армії Філіпа Бобкова, який останнім часом був першим заступником голови КҐБ СССР. Генерал 45 років свого життя присвятив праці в КҐБ і вважався найвпливовішим професійним „стовпом", а в деякі роки фактично був негласним керівником КҐБ. В політичному житті імперії він відіграв неабияку ролю, хоча б тому, що в часи дисидентського руху очолював і координував працю колишнього п'ятого (ідеологічного) управління КҐБ. Офіційно п'яте відділення ліквідоване, насправді ж, деякі прицівники КҐБ запевняють, що воно продовжує функціонувати тільки під іншою назвою.

За словами В. Крючкова, генерал Бобков пішов у відпустку, а після відпочинку має намір працювати консультантом міністерства оборони СССР.

На пост першого заступника голови КҐБ СССР призначено Віктора Грушка, який протягом останнього року очолював совєтську розвідку. На місце Грушка призначений професійний розвідник колишній знавець Східної Німеччини, генерал-лейтенант Геннадій Титов.

Зрезигнував також і другий заступник КҐБ СССР 66-річний Володимир Пірожков, який тепер очолить рух ветеранів в органах державної безпеки. Пірожков прослужив у КҐБ 20 років на керівних постах, здійснюючи контролю за пресовим центром, інспекцією та службою зовнішнього нагляду. В. Крючков пояснив кореспондентам, що генерали Бобков і Пірожков ще рік тому просили вирішити питання про їх резигнацію, однак це сталося тільки тепер, при чому деякі питання вирішувалися на рівні президента.

Проте кадрові перестановки не обмежилися цим. Керівництво КҐБ пішло на досить незвичайний крок, призначивши на високі пости досить молодих осіб. Пост начальника управління захисту конституційного ладу, (колишнє п'яте управління КҐБ) зайняв 45-річний Валерій Воротніков а новому заступникові начальника головного управління всього 41 рік. Однак ім'я його В. Крючков покищо не назвав. Не сказав також що це за головне управління.

Інформовані джерела повідомляють, що радіти з цього приводу передчасно, оскільки мова очевидно йде не про радикальні зміни в праці КҐБ, а про укріплення позиції В. Крючкова.

Американські конґресмени їдуть у Прибалтику

Стокгольм. — У середу, 13-го лютого, в Литву прибуде делегація американських законодавців, до складу якої входять один сенатор і 12 конгресменів. Ця делегація членів Палати Репрезентантів — перша після січневого збройного вмішування совєтів у Литві і Латвії, в результаті якого загинула 21 особа.

Законодавці зустрінуться з президентом Литви Вітавтасом Ляндсберґісом і міністром охорони здоров'я Юазасом Олекасом, який буде супроводжувати їх під час відвідин вільнюської лікарні, де на лікуванні перебувають жертви „кривавої неділі".

Як заявив американський конгресмен Стені Гоєр, який їде у Прибалтику, З'єднані Стейти можуть використати економічні і політичні санкції проти Совєтського Союзу, якщо Москва буде і далі порушувати права людини у Прибалтиці.

„Нема ніякого сумніву, що якщо становище не поліпшиться, Конґрес і Адміністрація ЗСА зареагують негативно", — сказав Гоєр, який очолює американську делегацію, на мітингу у Стокгольмі, де американська делегація зупинилася по дорозі в Литву, Латвію, Естонію і Москву.

С. Гоєр очолює американську комісію у справі безпеки і співробітництва в Европі. У зв'язку з цим конгресмен заявив, що він хотів би надіятися на поширення мирного співробітництва зі Совєтським Союзом, а не на запровадження економічних санкцій проти СССР.

Американські конгресмени зустрінуться з головами урядів прибалтійських республік, а також з президентом Російської федерації Борисом Єльциним. Крім того, члени делегації надіються на розмову з Михайлом Горбачовим. Американські конгресмени хотіли б нагадати совєтському керівникові, що СССР разом з 34 іншими державами підписав у 1975 році у Гельсінкі заключний акт конференції у справі безпеки і співробітництва в Европі і тим самим взяв на себе зобов'язання дотримуватися прав людини. Комісія, яку очолює Гоєр, здійснює контролю над дотримуванням Гельсінкських угод.

АЛЬЯНТИ ВІДКЛАЛИ НАЗЕМНУ ОФЕНЗИВУ ДЛЯ ВИЗВОЛЕННЯ КУВАЙТУ

Вашінгтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш, вислухавши докладних звідомлень секретаря Департаменту оборони Ричарда Чейні і шефа генеральних штабів армії ген. Коліна Л. Повелла, які тількищо повернулися з Близького Сходу, де відбули зустріч з головнокомандуючим військами коаліційних держав ген. Норманом Сворцкопфом, його помічниками та урядовими чинниками Савдійської Арабії, вирішив, після консультацій з державами, які приймають участь у війні, що альянти не розвиватимуть покищо офензиви проти іракських військ розміщених у прикордонній полосі між Іраком і Савдійською Арабією.

Головне командування збройних сил коаліційних держав вважає, що інтенсивне бомбардування військових об'єктів в Іраку і Кувайті, значно послабили бойову силу іракської армії, а крім того велика понад 400-тисячна армія диктатора Саддама Гуссейна, втративши шляхи постачання починає голодувати, як розказують про це іракські вояки, які попали в полон під час атаки, або добровільно перейшли на сторону альянтів. Крім того навіть офіційні іракські представники заговорили вже про великі втрати в людях, кажучи, що десятки тисяч іракців загинули у висліді бомбардування і у військових окопах. Ще донедавна іракська урядова пропаганда говорила тільки про 650 забитих і понад 700 поранених. Як звичайно, навіть після цього ствердження, міністер для справ релігії Абдулла Фадель заявив у пропагандивному тоні, що „перемога буде за нами", а „американські імперіялісти і ізраїльські сіоністи", мовляв, довго пам'ятатимуть цю війну з іракським народом.

Висланник президента СССР Михаїла Горбачова, Євгеній Примаков, був прийнятий диктатором Іраку С. Гуссейном, але совєтські джерела, зокрема, пресове агентство ТАСС, яке повідомило про розмову Примакова з Гуссейном, не подало змісту розмови. Крім Совєтського Союзу з мирними ініціятивами виступили Іран і Китайська Народна Республіка. Усі ініціятиви кінчаться на тому, що ініціятори пропонують, щоб Гуссейн вивів своє військо з Кувайту і дозволив повернутися колишньому урядові; Гуссейн натомість твердить що Кувайт є 19-ою провінцією Іраку і він не думає добровільно здавати „американським імперіялістам".

У понеділок, 11-го лютого, Ірак проголосив загальну мобілізацію усіх чоловіків, починаючи від 17-ти до 55-ти років життя. Треба сумніватися, кажуть західні політичні спостерігачі, чи ще більшим числом армія невишколених юнаків допоможе Гуссейнові втриматися на довшу мету, тим більше, що він не має достатньої кількости харчів, медикаментів та іншого виряду, а всі шляхи доставки, навіть з Ірану, заблоковані альянтськими кораблями і летунством.

Очевидно, президент Дж. Буш не виключає наземної офензиви в недалекому майбутньому, але не відповідав на питання кореспондентів про дату і пляни коаліції бо через засоби масової інформації і так продістається забагато речей до Іраку. Дж. Буш ще раз підтвердив що офензива буде великою, удалою і переможною.

У СВІТІ

ПІЛОТ СОВЄТСЬКОГО транспортового літака Ан-124 відмовився доставляти німецькі ракети до Туреччини, не зважаючи на домовленість німецького уряду з СССР про доставу до Туреччини ракет і протиракетних систем типу „Роланд". Газета „Більд ам Зонтаг" пише, що спочатку міністерство оборони договорилось було з Пентагоном про перевіз вантажу літаками С-5, але в міністерстві цієї інформації не підтвердили. Натомість там заявили, що совєтський пілот сказав, що він не буде доставляти ракет в зону воєнних дій.

УРЯДОВЕ РАДІО І ГАЗЕТИ Іраку повідомили, що збройні сили тієї країни будуть змагатися до „останнього набою" і ніколи не шукатимуть компромісу з „вісьськами диявола". Радіо і газета повторили заяву президента Саддама Гуссейна, у якій він говорить, що Ірак буде змагатися „до переможного кінця". Віськова газета „Аль-Квадіссія" каже, що „іракська армія і народ під керівництвом незрівняного вождя і провідника С. Гуссейна, будуть продовжувати війну аж до переможного кінця".

НІМЕЧЧИНА ПРОДОВЖУЄ годувати ненажерливу комуно-московську імперію, в першу чергу незрівняно велику совєтську армію, війська міністерства внутрішніх справ, так званих чорноберетників, кагебістів, членів Комуністичної партії та всяку іншу мерзоту, бо, згідно із свідченням спостерігачів, тільки дуже маленька частина харчових продуктів, які надходять зі Заходу попадає народові. Зрештою, що можна вимагати від зграї комуністичних вбивць, як вони навіть контролю розподілу харчів передали в руки КҐБ. Німецька телевізія передала репортаж як довга автомобільна колона перетинає польсько-совєтський кордон. Кореспонденти нарахували понад 200 автомобілів-тягарівок наладованих харчами. Грузовики чекали на польському кордоні кілька днів тому, що польський уряд протестує проти використовування його території для перевоження продуктів для СССР. „Подарунки" німців нібито призначені РПЦеркві, яка займається „харитативною діяльністю", тобто розподілом харчів. Наївність Заходу немає мір, — кажуть деякі політичні аналітики.

ПРЕДСТАВНИКИ РУМУНСЬКОГО уряду заявили, що їхня країна також хоче помогти коаліційним країнам. Кореспонденти повідомляють з Букарешту, що там приготовляється полевий шпиталь на 200 ліжок, 360 осіб медичного персоналу і підрозділ війська-охорони шпиталю. Прем'єр-міністер Румунії Петре Роман заявив у парляменті, що румунські медики і медсестри будуть допомагати пораненим у прифронтовій зоні. Рішення уряду схвалили обидві палати румунського парляменту. Альянтам в Савдійській Арабії допомагають символічно також й інші держави Східної Европи.

В МОСКВІ ЗАКІНЧИЛАСЯ дводенна конференція, ціллю якої було підготовити громадський суд над злочинами Комуністичної партії. В ході дискусії виявилось, що серед присутніх не було більшости, яка могла вирішити цю драстичну справу і справа суду перепала в голосуванні. Серед учасників конференції були депутати Верховних Рад СССР і РСФСР, історик Юрій Афанасьєв, колишній генерал КҐБ Олег Калугін. Вони критикували комуністичну ідеологію і практику КПСС, яка допровадила країну до руїни. Були заклики організувати опозиційні сили, які об'єднано могли б виступити проти КПСС. Ігор Клямкін вважає, що антикомуністичні сили можна б об'єднувати довкола організації „Демократична Россія", при допомозі гасел якої Борис Єльцин прийшов до влади. Він закликав Єльцина очолити такий демократичний бльок.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД ПРЕСС інформує, що бельгійські компанії шукали і продовжують шукати шляхів для торгівлі з Іраком, не зважаючи на війну і загрозу для торговельних кораблів і літаків. Посередником для бельгійців правдоподібно служить Іран, який своїми кораблями і літаками перевозить бельгійські товари спочатку до Теграну, а потім різними шляхами до Багдаду й інших міст Іраку. Бельгійський тижневик „Єнстан" пише, що чотири компанії, до яких редакція звернулася з проханням вияснити причину продовження торгівлі з іракцями, не дали відповіді, решта заявила, що вони, мовляв, війни не ведуть і Бельгія не партиципує у війні. Нажива є головною причиною торгівлі з Саддамом Гуссейном, не зважаючи, що проти нього виступили 28 держав світу і Організація Об'єднаних Націй, — пише згадана газета.

В АМЕРИЦІ

У СТЕЙТОВИХ УНІВЕРСИТЕТАХ по цілій країні стає чимраз більш помітно, що інфляція та її наслідки вкралися вже до бюджетів цих стейтових інституцій. Ці факти стають наявними не тільки з перспективи поданих цифр, але в першу чергу з наочних явищ і завваг студентів цього чи іншого університету. Поминаючи такі речі, як занедбання спортових площ і приладдя з-за браку гроша студенти нарікають на чисельне подвоєння у викладових залях, неспроможність дістатися на потрібні курси з уваги на брак ляборіторійного обладнання. Все це дуже тривожить відповідальних за рівень освіти в цих стейтових інституціях, які важко працювали впродовж кількох десятков років, щоби рівень знання стейтових університетах піднести до належної висоти.

ПЕРЕБУВАЮЧИ ДВА ДНІ на фронтових позиціях у Савдійській Арабії та прислухаючись до порад полевих командантів, секретар Департаменту оборони Ричард Чейні повернувся у неділю, 10-го лютого, до Вашінгтону, щоби скласти свій звіт Президентові. У поїздці на Близький Схід його супроводжував генерал Колін Повелл, шеф штабу американських збройних сил. Розмовляючи в поворотній дорозі з кореспондентами засобів масової інформації, Р. Чейні сказав, що ЗСА поки розпічнуть сухопутний наступ до звільнення Кувайту від окупаційних військ Іраку, мусять ще на якийсь час продовжити свої налети на Ірак. Ці коментарі секретаря Департаменту оборони, на думку аналітиків, підтверджують поголоски, що хоча такий сухопутний наступ альянтських військ неминучий, він не буде негайним.

ВПЕРШЕ ВІД ЧАСУ Американської революції ЗСА приймають фінансову допомогу від інших країн, щоби покрити кошти війни з Іраком. Згідно з урядовими звідомленнями, досі ЗСА отримали понад 50 біл. дол., щоби покрити воєнні видатки до кінця березня. Якщо війна продовжиться, то є обіцянки на більше грошей. Найбільшими вкладниками капіталу у цю воєнну кампанію є Савдійська Арабія з 16.8 біл. дол., Кувайт з 16 біл. дол., Японія з 10.7 біл. дол. і Німеччина з 6.6 біл. дол. На пресовій конференції минулого тижня президент Джордж Буш підкреслив „що люди зацікавлені справами війни, не здають собі справи з того, яку велику підтримку мають ЗСА у цій війні від заморських країн". Ця та інші заяви Президента разом з подібними заявами його прибічників є одною із спроб переконати Конґрес і американських громадян, що кошти цієї війни не будуть покривати американської громадяни.

ПОКАЖЧИКОМ ДОБРОБУТУ чи економічного спаду в капіталістичних країнах є відсотки, що їх виплачують корпорації своїм вкладникам. Останніми тижнями деякі великі корпорації в ЗСА, яких заробіткові відсотки значно зменшилися, віддзеркалюють ці свої квоти на виплатах відсотків. Занепад економіки в країні найбільш позначився на автомобільній, повітряноперевізній і електроприладній індустріях. Це можна підтвердити, такими фактами, як 50-відсоткове зниження платностей вкладникам корпорацією Дженерал Моторс, відкладення на неозначений час виплачення відсотків автомобільною фірмою Форда, зниженням відсотків для вкладників повітрянопростірної корпорації МкДонелл Даглас, корпорації електроприладів „Мейтеґ" і фірмою „Ґудір Тайєр енд Раббер".

В УІА відбудеться концерт молодих музик

Ню Йорк. — У рамках програми „Музика в Інституті" в приміщеннях Українського Інституту в неділю, 17-го лютого, в год. 3-ій пополудні відбудеться студентський концерт.

Участь в концерті братимуть 12-ти літня Віка Корчинська-Коган, яка навчання гри на фортепіяні розпочала з шести років, а маючи всього тільки вісім років почала концертувати по цілому СССР, виконуючи Шопена, Моцарта Рахманінова, Шумана, Прокоф'єва та Дебюссі. Від 1989 року проживає з батьками в Ню Йорку, де є студенткою Мистецької школи професійних виконавців і Манґеттенської музичної школи.

Петро Кирса, 25 років, який науку гри на скрипці розпочав, маючи всього шість років, у Київській музичній школі. Дальше навчався у музичному інституті Гнєсіна в Москві та нижчій школі Московської консерваторії. Від 1989 року він проживає в Ню Йорку, є студентом Манґеттенської музичної школи.

Тарас Криса, 23 роки, як і його брат Петро, розпочав навчання гри на скрипці, маючи шість років у Москві в музичному інституті Гнєсіна та нижчій школі Московської консерваторії. Тепер навчається у Манґеттенській музичній школі, бо від 1989 року проживає в Ню Йорку.

Віктор Марків, 23 роки уродженець Гартфорду, гри на фортепіяні почав навчатися, маючи дев'ять років у свого батька Богдана. Тепер є студентом музичної школи ім. Гартта при Гартфордському університеті.

Олександер Слободяник, 16 років, який гри на фортепіяно в шість років почав учитися від своєї матері. Маючи сім років, вступає до Московської спеціяльної центральної музичної школи. Пізніше вчиться в Московському музичному інституті Гнєсіна. Від 1990 року живе в Ню Йорку та є студентом Манґеттенської музичної школи.

Квитки вступу на цей концерт молодих студентів-музик по 10 дол., для пенсіонерів 5 дол., для студентів — безплатно.

КОНЦЕРТ МИСТЦІВ З УКРАЇНИ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — У п'ятницю, 15-го лютого, цього року тут в церковній залі св. Івана Хрестителя о год. 7:30 вечора розпічнеться серія концертів мистців з України Тамари Дідик та Олександра Врабеля, сопрано і баритона, провідних солістів Львівської Опери та Балету ім. Івана Франка. Акомпаньяватиме мистцям високо професійна піяністка Оксана Равлюк-Протеняк. В Ірвінгтоні згадані мистці розпочинають своє турне по більших осередках ЗСА про що буде згадка в чергових числах „Свободи". Солісти виконуватимуть твори Пуччіні, Джіордано, Верді, Фільц, Соневицького, Людкевича, Лисенка, Кос-Анатольського, Колесси, Степового Стецен ка та інших композиторів.

Помер д-р Роман Осінчук

Ню Йорк. — Тут несподівано помер у ранніх годинах 11-го лютого ц.р. широковідомий лікар і громадянин д-р Роман Осінчук. Він народився 7-го липня 1902 року у Збаражчині, в Західній Україні. Від закінчення медичних студій у Львові був безперервно аж до кінця життя активним членом української спільноти, пов'язуючи постійно допомогу хворим із допомогою українській громаді з глибоким патріотизмом та побожністю.

Св. п. д-р Р. Осінчук

Р. Осінчук був студентом тайного українського університету у Львові, а закінчивши студії у Львові та Відні, працював у лікарні ім. А. Шептицького та став відразу активним членом Українського Лікарського Товариства, Українського Гігієнічного Товариства та редактором місячника „Народне здоровля". У воєнних роках був директором медичного інституту, а відтак доцентом внутрішньої медицини у державному медичному інституті, а також директором відділу здоров'я.

Переїхавши до ЗСА у **1949** році, д-р Р. Осінчук став основником і першим головою Українського Лікарського Товариства Північної Америки та першим редактором його органу „Лікарський Вісник". Від 1942 року був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, відтак до кінця життя членом Управи та директором секції біологічно-хемічно-медичної. В останньому часі був обраний почесним членом НТШ.

Постійно активний в Управі НТШ ще в суботу 10-го лютого перебув цілий день на засіданні Президії та брав участь у дискусіях.

Як глибоко релігійна людина та приятель Покійного Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого від початку був активним членом Товариства за Патріярхат, членом його Управи і головою Патріяршого Фонду.

Перебуваючи в Ню Йорку, аж до кінця життя д-р Р. Осінчук був постійним дописувачем нашого щоденника — вів рубрику „Здоров'я — всьому голова", в якій подавав медичні поради у популярній формі.

Від молодих років д-р Р. Осінчук цікавився журналістикою і був автором численних статтей на різні теми. В ЗСА був початку членом Управи Спілки Українських Журналістів Америки.

Д-р Р. Осінчук залишив у глибокому смутку дружину Лідію та дочку відомі піяністку д-р Юліяну.

Похоронні відправи відбулися в понеділок, 11-го лютого в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, а похорон у вівторок, 12-го лютого з церкви св. Юра на український православний цвинтар св.Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагікомедія плебісцитів

Міхаїл Ґорбачов завжди був єдинонеділимцем, але рік-дав тому він ще шукав компромісу зі статтею совєтської конституції, яка союзним республікам признає право „аж до відокремлення". Ґорбачов був ще оточений комуністами ліберального крила, ворогував з лідером ортодоксійного крила Єгором Лігачовим і грався із демократизацією режиму та децентралізацією устрою. Він заперечував тільки право й компетенцію республіканських парляментів приймати резолюції про державну незалежність даної республіки і проголосив окрему процедуру для усамостійнення поневолених країн. Мовляв, треба перевірити волю цілого народу і це слід зробити проведенням окремих плебісцитів у кожній республіці, а коли плебісцит вийде у користь самостійности, то треба ще зачекати 5 „пробних" років і в тому часі виготовити якийсь договір про дальші взаємини з СССР. Литва була першою, яка погодилася на проведення плебісциту і призначила його на 9-го лютого ц.р. Але Ґорбачов, не чекаючи навіть, як буде зформульований запит до литовського народу у тому плебісциті та не чекаючи його висліду, повідомив литовські власті, що заповіджений плебісцит „не має леґальних основ". Литовський президент Вітавтас Ляндсберґіс зразу ж окреслив остереження Ґорбачова, як втручання у внутрішні справи Литви, бо литовські патріоти мудро зформулювали запит для плебісциту: „Чи Ви за те, щоб Литовська держава була незалежною демократичною республікою?" Нічого не говорилося про „відділення" чи пак відокремлення Литви від Союзу і формально-правно такий плебісцит — це дійсно внутрішня справа Литви. Литовський уряд може пояснювати проведення плебісциту, як бажання перевірити настрої і бажання народу — та й годі.

Наперед було відомо, що більшість голосуючих литовців висловляться за самостійність, особливо після недавньої масакри у Вільнюсі, яка не залякала литовців, а збільшила їхню патріотичну наснагу і ще гостріше настроїла проти Москви.

Заява Ґорбачова про „брак леґальних основ" для литовського плебісциту промовисто заповідала, що Ґорбачов не визнає висліду того плебісциту, що його у недавньому минулому сам спровокував. У тому хаосі, який тепер настав в СССР, невідомо, чи взагалі обов'язує ще концепція Ґорбачова, що „народ має вирішувати" долю країни, бо ж у міжчасі Ґорбачов придумав „союзний договір", що його мають підписувати союзні республіки. Первісний текст того договору признавав республікам вузьку культурну автономію з узалежненням всіх важливих ресортів влади від Москви. Окремі республіки відмовлялися підписати такий самогубний акт і була вістка, що Ґорбачов приготовляє інший текст.

На тлі подій останніх тижнів і місяців проблема централізації чи децентралізації державного устрою СССР відійшла на задній плян. Правда, Ґорбачов заперечив передбачення Едуарда Шеварднадзе, що імперія котиться до диктатури, але низка його останніх декретів є диктаторськими актами з явним запереченням законів демократії. На цьому місці вичислено ті декрети, які перетворюють Совєтський Союз у поліційну імперію. Від 1-го лютого цього року вояки патрулюють вулиці міст разом з міліцією і провели, як твердить „Ню Йорк Таймс" з 6-го лютого, понад 5,000 арештів. Хто є тими арештованими? Чи це справді тільки кримінальні злочинці, „блатники" за большевицькою термінологією, чи й невигідні режимові активісти? Ґорбачов давно хвалився, що в СССР нема політичних в'язнів і Розенталь у газеті „Ню Йорк Таймс" доказав, що навіть по цьому боці Уралу існують ҐУЛаґи для політв'язнів. Коли кілька днів тому президент Джордж Буш висловив „сумнів", чи у нашій добі можна повертати до авторитарного устрою, то це була явна алюзія до подій в СССР. Професор Збіґнєв Бжезінський твердить, що Ґорбачов використовував демократію — заяви про демократизацію — як засіб до осягнення і поширення своєї влади, а ніколи не дивився на демократію, як на ідею. Те, що він творить в останньому часі, включно з запереченням плебісцитів, як вислову волі народу, підтверджує слова Бжезінського на сто відсотків.

Валентина Юрченко

ДЕЩО ПРО „ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ"

Один журналіст поставив у поточній пресі реторичне питання: „Чи може злидар, що живе з милостині 'Христа ради', повернутися до нормального життя?" — Відповідь на це питання напрошується, коли мова йде про широкозакроєну „гуманітарну допомогу" щедрого Заходу, яка пливе до СССР більйонами позик, субсидій і тисячами тонн харчів, щоб полегшити харчову кризу прогнилої державної системи „переможного соціялізму". Звичайно, в цій акції гуманности Европи й Америки значно менше того, що зветься „Христа ради" — християнського, людського милосердя до голодного населення Союзу „вільних республік". Переважає в ній тверезий розрахунок — зберегти єдність московсько-большевицької імперії від розвалу, бажання мати справу зі „стабільним Сходом, а не загрозою можливого хаосу". Не заглиблюючись тут у ці помильні засади західньої політики щодо СССР, яка десятки років так чи інакше підставляє милиці останній імперії з її збанкрутованою комуністичною ідеологією, спробуймо відповісти на питання, поставлене на початку цієї статті.

Добродійність, як християнська засада, не підлягає оспорюванню в її доцільності, — вияв милосердя до покривджених долею — це поклик доброти серця, що відлунюється, променіє й стверджує істину, що „рука дающого не оскудіє". Одначе, є різні аспекти вияву добродійности і милосердя, залежно від того хто й у яких обставинах є їхнім об'єктом. Бож одне діло допомогти стати на власні ноги тому, хто впав (у розумінні переносному), допомогти потерпілим від стихійного лиха, повені, пожежі, чи немічному, знесиленому фізично, — а цілком інше діло допомагати ледачому, інертному неробі, чи злочинцеві, продовжувати таке життя. І тут маємо на думці, з одного боку, допомогу, сказати б, конструктивну, і з другого — таку, що її „пхають, як у прірву". Ця остання має, як кажуть, непередбачені наслідки, вона обертається часто духовою деґрадацією об'єкту допомоги або поглибленням стану кризи, переходить в її хронічну форму. Не шукаймо далеко прикладів, вони в Америці є в численних випадках зловживання „велфером", коли потрібна, але некотрольована соціяльна допомога потребуючим часом переходить в утримання багатьох десятків тисяч, ледарів, розпусниць або й авантюрників, словом — тих, що прагнуть легкого життя коштом держави, без найменшого вкладу власної праці. Наслідки тієї добродійности — це моральний розклад, байдикування, зневага до корисної праці, — це життя суспільних трутнів, які защеплюють шкідливе життєве наставлення й своїм нащадкам.

А яка ж конструктивна допомога є в тій широкій добродійній акції Заходу й Америки Совєтському Союзові? До кого вона йде, кому допомагає і яку кризу розв'язує? Коли говорять про кризу, то мають на увазі стан переломовий, перехідний, отже — явище тимчасового порядку. Але чи економічна криза в СССР є дійсно тільки „кризою", а не справжньою катастрофою? Адже про це вже було заявлено вголос на державному форумі визначним економістом Абалкіним: наша економіка - на грані катастрофи", мовляв, треба рішучих заходів, звороту до системи вільного ринку, бо інакше — прірва. Але того звороту, що про нього товчеться в дискусіях вже роками, немає і ніхто не знає як його здійснити й з чого почати в тій системі централізованої, катастрофічно занедбаної економіки. А тим часом Ґорбачов шукає порятунку, жебраючи допомоги в західніх добродійників, обскубує Німеччину (хай платить за об'єднання!), приймає даровизну від Франції, Японії та інших „капіталістичних" країн, випомповує сотні тисяч тонн збіжжя з Америки, не потрапивши зібрати власний багатий цьогорічний урожай, що гине на ланах через брак транспорту. Практика вливання крови в змертвілий організм совєтського господарства вже має тривалий стаж: вона, ще за Брежнєва, у формі більйонових позик на закуп харчових продуктів та промислового спорядження, не оживила економіки СССР, які не нагодувала населення, яке й раніше жило на півголодному стандарті. Але тепер це вже примара голоду для великих міст, навіть таких, як Москва й Ленінґрад, не кажучи вже про наші міста, що мають покутувати за своє свободомисліє.

Куди ж іде все таки ота „гуманітарна допомога" з-за кордону, що має рятувати ґорбачовську „перестройку"? Парадоксально звучить той факт, що, як пише кореспондент з Москви, „доставка харчових продуктів і споживчих товарів зіткнулася з неймовірними труднощами через проблеми з транспортом. Те, що прибуває на місце призначення, залишається нерозвантаженим, а те, що не розкрадене в дорозі до призначеного пункту й на зупинках і було розвантаже-

(Закінчення на стор. 3)

М. Муратов

Б. Єльцин під ковпаком КҐБ

Заки у Верховній Раді Росії точиться дискусія про необхідність створення системи органів державної безпеки, ведуться переговори центром про підпорядкування існуючої чекістської структури на терені РСФСР, уряду та парляменту республіки, майбутні підлеглі російського уряду ретельно вивчають своїх шефів.

Ще 4-го лютого, після повернення керуючого справами Ради міністрів Росії генерала КҐБ СССР до своєї постійної роботи, найближчі співробітники Боріса Єльцина звернули увагу на дві підозрілі зачинені кімнати ч. 4-120 та 4-120-А. Ключів попереднє керівництво будинку Рад Росії „випадково" не залишила, прийшлось ламати двері.

Кімнати були напхані електронною апаратурою, призначення котрої не викликало сумніву навідь у непрофесіоналів. Прилади в кімнатах над особистими кабінетами голови російського парляменту та уряду ретельно прослуховувались. Цей факт авторитетно підтвердили співробітники служби безпеки ВР Росії Ґорячкін та Нескромний, в минулому співробітники КҐБ СССР. Як завжди, зловлені на місці злочину, чекісти почали невдало виправдуватись. Мовляв, навпаки, це устаткування служило для боротьби з підслухуванням.

Питання про „погані кімнати" включене до порядку денного роботи сесії парляменту. Сесія утворила також парляментарну комісію для розгляду цієї справи. Але надії на такі розслідування мало. Слід згадати про порушення парляментарного розслідування діяльности цієї служби Комітетом у справах молоді ВР СССР, діяльність різних служб КҐБ під час подій в Баку, Тбілісі та Вільнюсі, котрі так і не стали предметом кримінально-процесуальної уваги. Очевидно скандал з участю „органів" і на цей раз закінчується „тисячним китайським суворим попередженням" демократів до центру. Совєтського вотерґейту не буде, бо як казав Сталін товаришеві Орджонікідзе, коли той на жився на підслуховування та обшук відомством Єжова: „Ето такой орган, что і у меня может обиск сделать. Нічего особенного..."

Таким чином президентові Ґорбачову — „імпічмент" не загрожує. Такі дії органів цілком в руслі совєтської культури. Тим більше, що Ґорбачов відрізняється від Ніксона однією несуттєвою для СССР дрібницею — Ніксона обирав американський нарід, а Ґорбачова з'їзд народних депутатів, де 70-80% членів в тій чи іншій мірі співпрацюють з КҐБ. „Кожний справжній комуніст повинен бути чекістом" — твердив Ленін. Таким чином президентові є що відповісти своєму недавньому колезі з Політбюро Б. Єльцину. Але чим би не кінчилася ця історія, чутки про те, що КҐБ отримав завдання дискредитувати демократичні сили Росії несподівано отримали конкретне підтвердження.

Коли вже писалися ці рядки, пресовий центр КҐБ СССР поширив заяву з приводу цього викриття. Як завжди у таких випадках, „арґументи" доблесних чекістів зводяться до двох позицій: те, що про нас кажуть, не може бути, тому що не може бути ніколи; наклепники будуть суворо покарані, мовляв, необхідні розпорядження прокуратурі вже віддано.

Марія Храплива

РОЛЯ ІСЛЯМУ В АРАБСЬКОМУ СВІТІ

Іслям — це релігія, яку визнає 800 мільйонів людей — одна шоста з усього людства. Визнавці її звуться мусульманами, а їхній пророк — Магометом (570-632). Початок ісляму й іслямського календаря датується 622-им роком, коли Магомет зі своїми послідовниками мусів утікати з Мекки до Медини (місцевості в Савдійській Арабії) перед тамошніми племінними провідниками. Магомет мав видіння — візії, чув голоси й заклики почитати одного Бога Аллаха. Ці його візії він переповідав другим і вони є зібрані у книзі Коран (по-арабськи: читання, рецитація). Для магометан Коран — це об'явлене слово Боже, а Магомет є Божий післанець і їхній провідник. Іслям є наймолодшою із трьох монотеїстичних релігій і поділяє спільний корінь зі Старим Завітом і християнством. Іслям визнає Христа як великого Пророка й виводить свій початок від одних із нащадків Авраама. Вчить, що Бог є один і Він дав початок усьому і лише іслям має правдиву інтерпретацію віри в одного Бога. Коран писаний римованою прозою по-арабськи і тільки у тій мові мусулмани мають його читати. Магомет не заложив церкви і в ісламі нема священиків. Є тільки вчені вчителі „імами" (чи аятолли). Їх завданням є пояснювати іслямські закони, вчити дітей Корану та вирішувати суперечки й диспути. Вони втішаються великим авторитетом і пошаною серед населення. Їхні святині мошеї — це місця молитви, науки Корану, а також політичних зібрань. Це просторі будівлі часто з великими широкими копулами і стрімкими вежами-мінаретами, з яких правовірних закликають до молитви.

Коран приписує п'ять головних обов'язків своїм визнавцям: 1. Рецитація, що нема іншого бога тільки Бог (Аллах), а Магомет є його післанець. 2. Молитва п'ять разів денно, а в п'ятницю — в мошеї, будучи зверненим у сторону Мекки. 3. Милостиня. 4. Піст під час святого дев'ятого місяця Рамадану. 5. Проща до Мекки хоч раз у житті. Коран забороняє їсти свинину, пити алькогольні напитки, наркотики, брати хабарі та грати газардні гри. Коран учить, що всі мусулмани є брати. Іслям об'єднує всі племена й народи й дав початок новій цивілізації з власною філософією, етичними та правними кодами. Згодом поняття мусулманин і араб стало сининімом — однозначним, хоч не всі мусулмани є арабами. Коран реґулює не лише релігійні практики й етичні норми, але й правні та всі приватні справи щоденного життя, включно зі спадковими. У їх суспільствах нема розмежування між релігійним і державним правом. Все є нормоване іслямським правом, базованим на Корані. Відступити від іслянської віри вважається найбільшим проступком. Коран дозволяє полігамію. Чоловіки можуть мати до чотирьох жінок, але лише тоді, як можуть їх матеріяльно утримувати. Після розводу чоловік мусить їх матеріяльно забезпечити. Чоловіки можуть одружуватися з немусулманками, а жінки тільки з мусулманами. У школі діти вчаться мови і всього іншого, читаючи Коран. Щойно в середній школі навчання Корану стає одним із предметів. Іслямський календар є за фазами місяця і місяць триває 28 днів. Дев'ятий місяць Рамадан є місяцем посту. Тоді від сходу до заходу сонця не вільно навіть води брати до уст. Рамадан припадає не у тій самій порі соняшного року, а повільно переходить через цілий рік. Наприклад, цього року він припадає в березні.

Магомет не мав сина, щоб був його наслідником. По його смерті члени дальшої родини (тесть, зять) стали вчителями і провідниками. Іслямська релігія поширювалася і з тим творилися різні секти, обряди й школи. Дві головні вітки — це шіїти й суніти. Шіїти виводяться із вчасної історії ісляму й придержуються теорії дванадцяти вчителів — нащадків Алі, зятя Магомета. Каліфи за їхнім правилом мають бути виключно лиш духовними провідниками. Одна їхня вітка, т. зв. сімка, узнає сім учителів і їх провідником тепер є Аґа Хан (якому складають золото вагою його тіла). Суніти є у переважаючій більшості. Вони визнають чотири школи, обряди. Каліфи є їх політичними провідниками. Суніти усталили свою теологічну філософію в X столітті. Різниці між сектами, хоч часто зводилися до етнічних традицій, але завогнювалися до ненависти і воєн.

З почуттям релігійного месіянізму фанатичні мусулмани-араби почали т. зв. „святі війни", і під проводом своїх каліфів пішли на підбій щораз то нових країн. Ті війни тривали багато століть. Войовничий іслям підкорив собі великі простори, а з тим і насадив там свою віру. Ця віра закорінилася і досі панує в Малій Азії, північній Африці, у східній Африці, Індонезії, на Маляях та в деяких інших місцях. Вони підбили туркменські племена, а згодом і монголів із середньої Азії, які прийняли іслям в XIII столітті. Араби використали часовий застій у християнстві для своєї експансії. Пізніше жорстокі війни в ім'я ісляму провадили турки. У Сербії, Боснії, Болгарії й досі є мусулманські колонії.

В Америці живе чотири мільйони мусулман і число їх швидко зростає. Їхній центр є в північному Огайо, де вони мають свою мошею, крамниці тощо. Вони плекають свої звичаї та релігійні практики і стараються хоронити своїх дітей від впливів їх прибраної країни. Трудноші зустрічають на кожному кроці: на праці не можуть звільнитися на молитву, як цього вимагає їх релігійний обов'язок; у школах для їхніх дітей є всілякі проблеми етичного характеру. Нема в Америці іслямської теології й є дошкульний брак вчених іслямського права та вчителів релігії. Люди самі мусять читати Коран, вглиблятися у його науку і шукати відповіді на леґальні та етичні питання. Тому, затримуючи свою віру, не можуть вповні виконувати всіх приписаних нею ритуалів. Част

(Закінчення на стор. 3)

Віктор Тригуб, Київ

Триває акредитація, але кого?

В міністерстві закордонних справ України отримала акредитацію кореспондентка англійської газети „Індепендент" Сузан Вітс. Це перша закордонна журналістка, офіційно акредитована у Києві мало не з часів Центральної Ради.

С. Вітс — громадянка Канади. Вчилась в Англії, працювала в Угорщині. І ось — Київ. За її словами, новим призначенням задоволена, хоча заваджають чисельні побутові труднощі.

На жаль, С. Вітс скептично ставиться до самостійного майбутнього України, пророкуючи у випадку відокремлення економічний та політичний хаос. Не дивно, що ця думка проходить у багатьох її дописах до газети.

Як нам стало відомо, акредитації у міністерстві чекають журналісти з англійських газет „Таймс", „Дейлі Телеґраф", „Файненшіял Таймс". Є заяви від кількох американських газет, але судячи з реплік деяких представників міністерства, їх акредитація не відбудеться. Це пояснюють тим, що дехто з них симпатизує з Рухом, багато хто дописує до еміґрантських україномовних видань.

— Хай акредитуються при Русі! — презирливо кинула одна з чиновниць.

Судячи з усього, кореспондентів україномовних засобів масової інформації чекає тут холодне офіційне прийняття. Комуністичним силам невигідно, щоб наші земляки за океаном мали об'єктивну інформацію з республіки. Їх задовольняє нинішнє становище, коли закордонні українські бизнесмени, громадські діячі діють навпомацки, часто вкладаючи гроші, роблячи щедрі дари зовсім не за адресою. Уже відомі випадки, коли пожертвування привласнювалися партмафією, коли прибулим влаштовували такий „прийом" і організовували таку „програму", що ті чимдуж тікали до Америки жалкуючи, що народилися українцями.

На жаль, діяспора дуже і дуже мало знає про життя у Києві, Львові, Донецькому, Херсоні... Як і ми мало обізнані з подіями в Америці.

(Закінчення на стор. 3)

Василь Никифорук

ЛЕСЬ МАРТОВИЧ

До 120-річчя з дня народження письменника

I.

Серед визначних українських письменників, що виступили в літературі в кінці минулого сторіччя, ім'я Леся Мартовича займає одне з перших місць. Проте досі чомусь його творчість не набула тієї популярности, якої вона заслуговує.

Лесь Мартович був блискучим майстром сатири, людиною демократичних переживань і переконань. Пером сатирика порушував він найпекучіші питання громадського життя, інтереси нашого галицького селянства. Лесь Мартович продовжував традиції Івана Франка, картав консервативну галицьку інтеліґенцію.

Першим, хто оцінив талант письменника, був саме Іван Франко, який ще в 1901 році помістив таку оцінку Л. Мартовича:

„Мартович, тепер адвокатський конціпієнт у Городку коло Львова, дебютував на полі літератури ще у 1890 році сатиричною гуморескою („Нечитальник "), але живу літературну діяльність розгорнув аж від 1898 року, коли у „Літературно-Науковому Вістнику" появилася його найкраща новеля „Мужицька смерть". Перш за все Мартович прегарний обсерватор народного галицького життя. Іронію долі, що панує над людиною, її свідомі й несвідомі вчинки він уміє передати в цілком іншому світлі, ніж це є в дійсності, так як цього не зміг би передати ніхто інший в нашій літературі. Він ориґінальний і далекий від будь-якого шаблону".

Лесь Мартович — це добрий обсерватор народного галицького життя, його твори пересякнені гумором. Іван Франко ставив Леся Мартовича на другому місці після В. Стефаника серед усіх галицьких письменників, що виступали наприкінці XIX століття.

Не заперечуючи певних спільних рис між Стефаником, Мартовичем і Черемшиною, яких об'єднувала і особиста дружба, і спільні погляди на громадське життя, на літературу, можемо ствердити, що всі вони цілком різні індивідуальності. Кожний із них прийшов до нашої літератури зі своїм власним творчим обличчям.

Лесь Мартович — це один із письменників Покутської трійці, до якої зараховують ще М. Черемшину і В. Стефаника.

Лесь Мартович — це письменник реалістичного напрямку у нашій літературі новіших часів, одночасно великий громадський діяч.

У сім'ї Семена Мартовича, що був сільським писарем в Торговиці Пільній, Городенського повіту, Станиславівської области, народився 12 лютого 1871 року син Олекса, якого кликали в селі Лесем і під цим здрібнілим ім'ям він увійшов в історію нашої літератури.

Батько Леся, майбутнього письменника, був середньо заможний господар, а В. Стефаник характеризує його як чесного і непідкупного громадянина. В Торговиці Пільній, де він був писарем громади, люди там ніколи не голосували на „панів", тобто поляків. Він був погідної вдачі, любив жартувати й ніколи не журився. І саме ці гарні риси успадкував по батькові і Лесь. У своїх споминах Василь Стефаник згадує також і про матір Леся Мартовича Олену Десяткову, що була родом із Буковини. Вона рано померла, залишивши трьох дочок: Марію, Вікторію, Людмилу та сина Леся. Батько докладав всіх старань, щоб дати синові освіту.

Ходив Лесь до сільської школи, а після закінчення школи, восени 1882 року вступив до польської гімназії в Коломиї, де згодом познайомився і заприятелював з Василем Стефаником. Тут довелося йому та його товаришам українцям зазнати зневаг, бо поляки — і учні і вчителі — висміювали українців, особливо селянських синів. Про це розказує Мартович в оповіданні „Нічний гість". В Коломийській гімназії був Мартович однією клясою старшим товаришем Стефаника. З неї його по якомусь часі вигнали за участь у таємному учнівському гуртку, де учні читали заборонені у школі книжки, ходили в неділі і свята на села, читали селянам доповіді і організовували „Просвіти". Мартовича прогнали з гімназії ще і за те, що кинув у поляка вчителя книжкою в лице. Ось що пише Лесь у своїх творах: „Тоді ми читали ті книжки, а мало вчилися". А В. Стефаник згадує також і в своїх творах: „Мартович був надзвичайно здібним учнем і вдома ніколи не вчився. Через це, а що був сміливий, то сварився із професорами, товариші через це його шанували і любили за його веселу вдачу та за ті дотепні оповідання, які він видумував. Нераз опускав він школу і їздив на село. Навчання в Коломийській і Дрогобицьких гімназіях можна назвати найщасливішими роками в нерадісному житті Мартовича".

Саме просвітянська діяльність була тим, що він мусів залишити Коломийську гімназію і перейти до гімназії у Дрогобичі. Скоро там з тих же причини опинився також і Василь Стефаник.

Захоплення громадською працею та аґітацією під час виборів привело до того, що Мартович занедбав науку і закінчив гімназію аж за десять років і вже у червні 1892 року він блискуче склав іспити зрілости.

У тому ж році Мартович вступає до Чернівецького університету. Студіював дуже довго, бо з головою поринає в громадську працю. Він засновує читальні, виголошує промови під час виборів до парляменту і сойму, всіма силами веде боротьбу проти „нечитальників", проти селянської темряви та роз'єднання.

Закінчення буде.

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО

Ч. 7. ЛЮТИЙ 1991 РІК ВИДАННЯ VII

МІЖНАРОДНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ РІК М. ГРУШЕВСЬКОГО

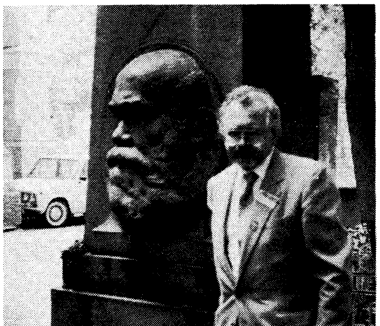
Управа УІТ проголосила 1991 рік Ювілейним роком Михайла Грушевського. Це зроблено у співпраці з Науковою Радою при Світовому Конґресі Вільних Українців, а також Міжнародна Асоціяція Україністів (МАУ) під час Конґресу в Києві підтримали пропозицію голови УІТ про це проголошення. Крім того голова УІТ обговорив докладо справи Ювілейного року Грушевського з головою НТШ у Львові й іншими науковцями й установами. Ідеться про тривале відзначення 125-ліття з дня народження найвидатнішого українського історика, якого до недавнього часу оббріхували в совєтській Україні як „фальсифікатора історії України" і „буржуазного історика". Інститут історії АН і Український Історичний Журнал далі продовжують наклепи на М. Грушевського і фальсифікують його життя, діяльність і творчість. Вже пора перестати цю негідну роботу.

Треба пригадати, що в 1966 році з нагоди відзначення 100-ліття М. Грушевського і в 1984 році з нагоди відзначення 50-ліття його смерти Українське Історичне Товариство проголосило рік Грушевського і було ініціятором конференції, а також видало два наукові збірники присвячені М. Грушевському.

У 1991 році, спільно з українськими науковими установами в Америці, Канаді, Европі й Україні, плянуються також наукові конференції. Наукова Рада при СКВУ і Секретаріят СКВУ повністю підтримують заходи УІТ. Це саме можна сказати про Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка у Львові. У 1991 році вийде науковий збірник УІТ присвячений діяльності і науковій творчості Грушевського з дослідженнями і матеріялами українських науковців в Україні і діяспорі. Уже здано до друку збірку статтей Грушевського „На порозі Нової України" з 1918 року, а також готується простора монографія про його історичну спадщину. Також і в Ювілейному році появляться два випуски „Грушевськіяни" з матеріялами М. Грушевського і про нього. Завдяки давнішій пожертві інж. Василя Ростуна з Чикаґо (50,000 дол.) на розбудову Видавничого Фонду Грушевського, при УІТ створено спеціяльний фонд для видання праць історика, а також дослідження про його життя і творчість та інші видання. У 1991 році бажаємо розбудувати цей фонд, який уможливить видання необхідних досліджень і архівних матеріялів.

Звертаємося до українських установ і громадян одноразово зложити добровільний даток на Фонд М. Грушевського. Жертводавці одержать деякі видання УІТ, а також причиняться до розбудови Грушевськознавства.

У ЗСА пожертви на фонди УІТ можна відтягати з державного подтку. Просимо висилати пожертви на таку адресу:Hrushevsky Fund Ukrainian Historical Association, P.O. Box 312, Kent, Ohio 44240.

Проф. Любомир Винар, голова УІТ, біля могили Михайла Грушевського, Київ, 2-го вересня 1990 року.

Ювілейні привіти

З нагоди 25-ліття Українського Історичного Товариства одержано численні привіти від установ і громадян. На цьому місці друкуємо листи-привіти від проф. д-ра Олександра Оглоблина, почесного голови УІТ, і д-ра Олега Романіва, голови НТШ у Львові.

Лист проф. Олександра Оглоблина

Вельмишановні і дорогі учасники Конференції! З нагоди 25-ліття Українського Історичного Товариства пересилаю щирий привіт для Ювілею і побажання нових успіхів у вельмицінній праці нашого Товариства.

Беручи до уваги дотеперішній стан української історичної науки і нові умови, які створилися для розвитку української національної історіографії, УІТ має вийнятково важливі завдання, а саме:

1) Об'єднати творче зусилля українських істориків в Україні і в діяспорі.

2) Повести рішучу боротьбу проти панування совєтської партійної схеми історії України, що є головною перешкодою для нормального наукового дослідження української історії.

3) Створити і обґрунтувати наукову схему української національної історіографії, нав'язуючи її до історичної схеми Михайла Грушевського.

4) Розбудувати „Українського Історика", який гідно репрезентує українську наукову історіографію.

5. Висловити повне признання голові Товариства — проф. Любомирові Винареві за вельми успішну, віддану і вельми плідну працю для УІТ і його органу „Українського Історика". Під його проводом УІТ витримало іспит життя і має великі досягнення для української історіографії.

Ще раз бажаю успіхів Конференції (на увазі мається Конференція в Торонто.— Ред.) і передаю привіт усім її учасникам.

Привіт від д-ра О. Романіва, голови НТШ у Львові

Шановні учасники Ювілейної зустрічі!

З нагоди 25-ліття Українського Історичного Товариства передаю щирі привітання від НТШ у Львові і побажання дальших успіхів в праці цього заслуженого Товариства.

З приємністю згадую, що НТШ у Львові спільно з УІТ улаштовують міжнародну наукову конференцію для відзначення 125-ліття М. Грушевського — найвидатнішого українського історика. Також УІТ започаткувало співпрацю з НТШ у Львові в декількох інших важливих науково-видавничих проєктах.

На окреме признання заслуговує довголітнє видання „Українського Історика", офіціозу УІТ, у якому містяться цінні матеріяли до історії НТШ.

Українське Історичне Товариство внесло тривалий вклад в розбудову наукової української історіографії.

Ще раз вітаю учасників ювілейних святкувань у Ню Йорку і бажаю тривалих успіхів в діяльності УІТ.

П.С. Жалую, що не можу взяти особисту участь у Ваших торжествах, хоч є велике бажання обговорити аспекти нашої співпраці з активом УІТ.

Нові члени УІТ

Цей список охоплює дійсних членів і членів-прихильників УІТ. Як відомо, до Українського Історичного Товариства можуть належати дослідники й любителі історії. Членська вклад ка включає рівночасно передплату „Українського Історика" і „Бюлетеня УІТ".

Вітаємо таких нових членів УІТ: д-р Ольга Андрієвська (Канада), д-р Володимир Баран (Київ), д-р Михайло Брайчевський (Київ), кандидат філологічних наук Сергій Білокінь (Київ), д-р Роман Барановський (Кергонксон), кандидат історичних наук Г. Боряк (Київ). Старший науковий співробітник Андрій Бойко (Київ), д-р Ніна Синявська (Ню Йорк), д-р В. Васильківський (Болгарія), кандидат історичних наук Ярослав Дашкевич (Львів), аспірант Оксана Василюк (Київ), кандидат історичних наук Богдан Грабовецький (Львів), д-р Юрій Мицик (Дніпропетровськ), доцент В. Іваненко (Київ), науковий співробітник АН Ігор Гирич, д-р Володимир Жила (Америка), кандидат історичних наук Віктор Заруба (Дніпропетровськ), кандидат історичних наук Василь Марочкін (Київ), кандидат філологічних наук Ярослав Дзира (Київ), кандидат філологічних наук Євген Пшеничний (Дрогобич), аспірант Вадим Назаренко (Херсон), проф. Володимир Сергійчук (Київ), д-р Олександер Сидоренко (Америка), Володимир Титов (Житомир), ред. Володимир Радомський (Львів), кандидат філологічних наук М. Мороз (Львів), д-р Дм. Злепко (Німеччина), мґр В. Шуя (Америка), аспірант Іван Дзира (Київ) аспірант П. Кулаківський (Дніпропетровськ). Новим членам УІТ бажаємо дальших успіхів у їхній праці.

Управа УІТ

З'ЇЗДИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕСІЇ

У зв'язку з 25-літтям Українського Історичного Товариства в Европі, Канаді й Америці відбулися різні конференції та зустрічі з громадянством. У Мюнхені, заходами Українського Вільного Університету і УІТ, відбулася дводенна конференція з участю українських і німецьких вчених на тему „Українські науково-дослідні інституції та історіографія в Україні і діяспорі: сучасне і минуле". Доповіді виголосили: д-р Любомир Винар — 25-ліття УІТ і сучасний стан „української історичної науки"; д-р Г. Гіллінґ — „Відділ Макаренка при університеті Марбурґ"; д-р І. Полюблях — „45-ліття Українського Вільного Університету в Баварії"; д-р Д. Злепко — „Український Науковий Інститут в Берліні"; д-р Б. Єржабкова — „Академічна діяльність і наукові інституції української еміґрації в Чехо-Словаччині в 1920-40-их роках"; д-р Т. Мацьків — „Державно-правний характер Зборівського договору з 1649 року"; д-р М. Остеррідера — „Концепції східньоевропейської історії за Грушевським". Крім того відбулася дискусія круглого стола „Українська наука в совєтській Україні" з участю Л. Винара, Т. Мацькова, З. Соколюка, Д. Злепка і М. Остеррідера. Конференцію відкрив ректор УВУ проф. Б.Т. Цюцюра, а закрив д-р З. Соколюк. З рамени УІТ проф. Любомир Винар проголосив 1991 рік Роком Михайла Грушевського, найвидатнішого українського історика; в цьому році відзначуємо 125 літ з дня його народження.

Канада: 27-го жовтня 1990 року в приміщенні Інституту св. Володимира відбулася наукова конференція УІТ при співпраці з Науковою радою СКВУ і НТШ в Канаді. Доповіді виголосили: д-р Любомир Винар — „Чвертьстолітня діяльність УІТ і завдання українських істориків"; д-р Степан Величенко — „Перестройка і історіографія в Україні"; д-р О. Субтельний — „Порівняння історії і вивчення відносин між Мазепою і Петром І"; д-р Ольга Андрієвська — „Україна в російській імперії від 1905 до 1917 років"; д-р Олександер Домбровський —„Стан української історіографії в діяспорі"; д-р Василь Верига — „Визвольна боротьба українців у Другій світовій війні"; д-р Тома Приймак — „Виклади історії України в університетах Канади". Окрема сесія була присвячена обговоренню „Першого конґресу МАУ в Києві", у якій взяли участь доповідачі на вищезгаданому конґресі; професори Любомир Винар, Ольга Андрієвська, Орест Субтельний і Степан Величенко. Технічною організацією конференції займався мґр К. Роговський, голова Представництва „Українського Історика" в Канаді.

Америка: Заходами Української Координаційної Ради і Українського Конґресового Комітету відбувся в Ню Йорку 9-го грудня 1990 року бенкет з нагоди 25-ліття УІТ, яким вміло провадив д-р Богдан Шебунчак, голова Громадського комітету. Голова УІТ виголосив доповідь на тему „Завдання українських істориків в Україні і діяспорі". На бенкеті виголосили привіти Президент СКВУ мґр Ю. Шимко з Торонто; проф. В. Омельченко, президент Наукової Ради при СКВУ; мґр Уляна Дячук, предсідник Українського Народного Союзу і голова УАКРади. Також відчитано привіти від проф. Олександра Оглоблина, почесного президента УІТ і УВАН; проф. Олега Романова, голови НТШ у Львові; Митрополита Стефана Сулика; Єпископа Василя Лостена зі Стемфорду, і від багатьох інших установ і діячів.

В суботу, 29-го грудня 1990 року, на конвенції Американської Історичної Асоціяції в Ню Йорку відбулася наукова конференція УІТ на тему „Гласність і сучасний стан української історіографії: вибрані питання". Доповіді виголосили: д-р Тарас Гунчак, д-р Юрій Книш, д-р Джеймс Мейс, дискусантом був д-р Олександер Сидоренко. Сесію вів д-р Л. Винар.

УІТ в Україні

В середу, 29-го серпня 1990 року, в Актовій залі Академії наук у Києві, під час сесії „Проблеми української історіографії і історіософії", на Першому міжнародному конґресі україністів д-р Любомир Винар, голова УІТ, оголосив з рамени Товариства 1991 рік — Роком Михайла Гушевського, найвидатнішого українського історика і Президента Української Народної Республіки. Він закликав учасників Конґресу підтримати цей заклик УІТ і причинитися до належного відзначення 125-ліття з дня народження М. Ґрушевського. Рівночасно він і д-р Аркадій Жуковський, голова НТШ у Парижі, на цій самій сесії запропонували, щоб відкинути т.зв. „Переяславські тези" з 1654 року, які стали головним знаряддям фальсифікації історії України. Рекомендації істориків включено до „Резолюцій III сесії Конґресу МАУ". Дня 1-го вересня на пленарному заключному засіданні Конґресу зачитано ці резолюції, що їх прийняли довготривалими оплесками учасники і гості Конґресу. Подаємо їхній текст:

1) „...Підтримати пропозицію голови Українського Історичного Товариства (Кент, Огайо, ЗСА) проф. Любомира Винара про проголошення 1991 року Ювілейним Роком Грушевського";

2) „...Скасувати сталінську постанову і тези „До 300-ліття возз'єднання України з Росією", засудивши тези як такі, що брутально фальсифікують історію України".

Уважаємо, що прийняття цих двох резолюцій, запропонованих УІТ, є одним із тривалих здобутків Конґресу і вони повинні вплинути на відродження української наукової, національної історіографії в Україні.

Треба також відмітити, що з членів Управи УІТ були присутніми в Києві на конґресі д-р Л. Винар, голова; д-р Марко Антонович, заступник голови; д-р Олександер Баран, д-р О. Субтельний і д-р Аркадій Жуковський — члени управи і редакційної колегії „Українського Історика". Офіційно МАУ не запросив на конґрес жодних українських наукових установ в діяспорі — і це було неґативом цього першого конґресу. Не зважаючи на ці формальні перешкоди, голова і члени УІТ з успіхом інформували істориків з Києва, Львова. Дніпропетровська, Ужгороду і інших міст про 25-літню діяльність Українського Історичного Товариства. Це причинилося до поширення членської бази УІТ в Україні.

Рівночасно в Україні переведено цілий ряд оофіційних і неофіційних розмов відносно співпраці з репрезентантами різних установ, з яких згадаймо д-ра Олега Романіва, голову НТШ у Львові; проф. Павла Сохана, голову Археографічної комісії у Києві; д-ра Ярослава Ісаєвича, голову Львівської обласної організації Українського Товариства Збереження Пам'яток і Культури і директора Інституту суспільних наук Академії наук у Львові; проф. Степана Козака, голову Наукового товариства україністів у Польщі, і з цілим рядом інших установ і науковців.

НТШ у Львові й УІТ спільно погодились улаштувати міжнародну конференцію у Львові у 1991 році для відзначення Ювілейного Року Михайла Грушевського. Також з НТШ і Археографічною комісією АН обговорено питання спільного видання деяких важливих наукових збірників, монографій і довідкових видань.

Любомир Винар

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО: 1965-1990

У розвитку української історичної науки в ґльобальному вимірі постання і 25-літня діяльність УІТ має вийняткове значення. Сьогодні з перспективи довгих років праці можна і треба зробити певні підсумки, а рівночасно поміркувати над теперішніми завданнями українських істориків в Україні і діяспорі.

На думку проф. Олександра Оглоблина, сеньйора українських істориків, і одночасно — першого голови УІТ, завдяки існуванню і дій УІТ, а зокрема завдяки довголітній появі „Українського Історика", врятовано честь української історичної науки, нав'язуючи до її кращих традицій. На нашу думку, Олександер Петрович Оглоблин має повну рацію — без УІТ і „Українського Історика" важко було б уявити собі розвиток української національної наукової історіографії. УІТ стало основою розвитку української історичної науки на Заході, а, починаючи від 1990 року, поширило свою діяльність в Україні.

Спершу коротко про початки УІТ. Товариство постало в березні 1965 року за безпосередньою ініціятивою істориків Любомира Винара і Олександра Оглоблина, які репрезентували різні ґенерації українських істориків. В Ініціятивній групі УІТ в 1964 році знаходимо таких дослідників, які заслуговують на щиру подяку за їхню працю: Марко Антонович, Наталія Полонська-Василенко, Богдан Винар, Любомир Винар (Голова Ініціятивної групи), Ілля Витанович, Олександер Домбровський, Василь Дубровський, Михайло Ждан, Ігор Каменецький, Роман Климкевич, Петро Курінний, Михайло Міллер, о. Іриней Назарко, Олександер Оглоблин, Євген Онацький, Ярослав Пастернак і Микола Чубатий. Можна також об'єктивно ствердити, що безпосередній вплив на організацію УІТ мав „Український Історик", який започаткував своє життя під кінець 1963 року за ініціятивою Любомира Винара.

Аналіза складу і членства Ініціятивної групи УІТ, виявить, що її членами були професори УВУ, члени НТШ і УВАН та інших установ, які репрезентували різні землі України, різні ґенерації дослідників і різні історичні школи. Проте усі вони заступали думку, що постання УІТ запевнить дальший розвиток історичної науки; у цьому вони не помилялися, не зважаючи на скептицизм деяких основників, які уважали, що новостворене Товариство не буде довго існувати. Сьогодні, з перспективи 25-літньої діяльности, бачимо, що наші скептики помилялися. УІТ не лише видержало життєвий іспит, розгорнуло працю, але також поширило свою діяльність у діяспорі та Україні. На нашу думку, основною причиною цього успіху був і є своєрідний „історіографічний ідеалізм" активних діячів-членів УІТ, які, не зважаючи на важкі матеріяльні обставини, вдержали і розбудували УІ і УІТ. Головним завданням тоді й тепер було і є „пильнувати і боронити інтереси вільної історичної науки", „виправляти фальшиві і тенденційні інтерпретації історії України в історичних працях СССР і на Заході", і видавати „Українського Історика" — єдиний журнал української наукової національної історіографії. Сьогодні, одначе, мусимо додати ще одну важливу вимогу: УІТ мусить причинитися до відродження наукової історіографії України, яка є інтеґральною частиною сьогоднішнього українського культурного і наукового відродження.

Що вдалося нам зреалізувати за цих останніх 25 років? Діяльність УІТ розвивалася в двох основних площинах: науково-видавничій і 2) організаційно-науковій. УІТ мало великі успіхи в першій ділянці — до сьогодні появилося 104 випуски „Українського Історика" — головної трибуни наукової історіографії і незалежної української історичної думки. Видано українською й англійською мовами понад 70 монографій і довідкових видань, включаючи перший „Атлас" історії України (1980) і щойно появилася фундаментальна англомовна праця про совєтський злочин у Винниці за редакцією д-ра Ігоря Каменецького (1990). Започатковано такі серійні видання: „Історичні монографії", „Грушевськіяна", „Історичні студії", „Мемуаристика", „Українсько-жидівські студії" і поодинокі монографічні видання. Це конкретний і тривалий внесок УІТ в українську і світову історіографію.

В науково-організаційній ділянці відбуто цілий ряд наукових з'їздів, конференцій і інших імпрез на міжнародному й українському наукових форумах. Окрему увагу присвячено систематичному вивченню життя і спадщини Михайла Грушевського, і можна зовсім об'єктивно ствердити, що УІТ започаткувало наукову дисципліну „Грушевськознавства". На неукраїнських і українських наукових форумах впроваджувано наукову схему історії України і обговорювано центральні та інші теми української історії. Отже, на нашу думку, зроблено конкретну працю без уваги на незадовільну матеріяльну базу. Самозрозуміло, ми, весь час намагалися на Заході, а тепер в Україні, виправляти різні фальсифікації історії України, починаючи від античної доби до XX століття включно. Звичайно, можна б більше зробити, але, коли взяти до уваги спроможності УІТ, то зроблено навіть більше, як ми сподівалися.

Тепер перед УІТ і українськими істориками — новий етап діяльности у зв'язку з т.зв. „гласністю" в ССС[Р] і початком національно-культурного відродження в Україні. Ми мусимо здати собі, що цілі покоління українських істориків в Україні, вивчали партійну історію, яка до основ фальсифікувала всі періоди історії України, а також її загально русифікувала. Отже УІТ мусить допомогти нашим колеґам в Україні в їхній науковій праці. Вже найвищий час, щоб партісторики перестали кермувати науковими установами, вже найвищий час, щоб Академія наук перестала бути партійною установою, а стала науковою. Тепер історики, які визнають наукову методологію історичного досліду, провадять затяжну боротьбу з фальсифікаторами історії України. Нам треба їм

(Закінчення на стор. 4)

Запляновані видання УІТ

Президія УІТ затвердила такі видання, які є в стані підготови або готові до друку: Олександер Оглоблин: „Історичні студії" (однотомник вибраних праць); Любомир Винар: „Михайло Грушевський: життя і творчість"; Ігор Каменецький: „Україна під нацистською окупацією. Нарис модерної української історіографії" (збірне видання); „Біо-бібліографічний словник українських істориків"; „Історія Українського Історичного Товариства"; „Бібліографія історії України". Також розглядаються проєкти, пов'язані із науковим вивченням української діяспори, зокрема „Історія українців в Америці" (збірна праця) і українські поселення в Західній Европі. Деякі видання опрацьовуються українськими науковцями з діяспори й України. В цій категорії також є підручник Історії України для університетських студентів і середніх шкіл.

Одним із найважливіших завдань УІТ є розбудувати „Українського Історика", офіційного видання УІТ, єдиного журналу української наукової історіографії. У 1989 році відновлено видання „Бюлетеня УІТ".

Підготова і реалізація вищезгаданих проєктів залежить від розбудови Видавничого фонду УІТ. Віримо, що українське громадянство і установи допоможуть УІТ у науково-видавничій ділянці.

Видрукувані видання

УІТ видало видання, присвячені різним питанням історіографії та історії України. Ще можна замовити такі публікації: Михайло Грушевський: „Володимир Боніфатіович Антонович" (8 дол. з пересилкою); Любомир Винар: „Дмитро Дорошенко" (7 дол. з пересилкою); Степан Мішко: „Нарис ранньої історії України" (редакція О. Домбровського, 15 дол.); Ярослав Пастернак: „Важливі проблеми етноґенези українського народу" (5 дол).

В англійській мові: I. Kamenetsky, ed. „The Tragedy of Vinnytsia" ($25); L. Wynar, ed. „Mykhailo Hrushevskyi. Bibliographical Sources" ($15); „Mykhailo Hrushevsky: Ukrainian-Russian Confrontation in Historiography" ($8).

Річна передплата „Українського Історика" виносить 30 долярів і включає також „Бюлетень УІТ".

Українське Історичне Товариство висловлює подяку Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу за дозвіл видрукувати ці матеріяли в органі УНСоюзу, щоденнику „Свобода".

Тих осіб, що бажають передплатити журнал „Український Історик" і скласти добровільну пожертву, просимо виповнити залучений внизу листок:

ЛИСТОК УІТ

Ім'я і прізвище:..
(англійською мовою)

Адреса: число дому, назва вулиці:

Місто........................стейт/провінція:........................зіп.число: ....

У залученні пересилаю передплату на „Українського Історика" в сумі:..............

Пересилаю добровільний даток в сумі: ....

Разом: ....

Чеки або грошові перекази виставляти на УІТ або „Українського Історика".:

"THE UKRAINIAN HISTORIAN"
P.O. Box 312, Kent, Ohio 44240
U.S.A.

або

"THE UKRAINIAN HISTORIAN"
P.O. Box 95, Etobicoke, Ont.
M9C 4V2, Canada

Січневі роковини в Ню Джерзі

Цьогорічні святкування пропам'ятних роковин 22-го січня 1918—19 років, відсвіжених деклярацією суверенности з 16-го липня 1990 року проходили під знаком драматичних подій не лише на сході Европи, але й у цілому світі.

Традиційний святочний концерт в найбільшому українському осередку відбувся 20 січня в Народному Домі в Ірвінгтоні заходом Відділу Українського Конгресового Комітету Америки, який очолює Олег Миськів. Організаційною роботою зайнялася Ірина Басняк, імпрезова референтка, а програму підготовила артистка Іванна Кононів з участю виконавців-співаків з України, церковних хорів та учнів школи українознавства і парафіяльної школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, а також при помочі учителів цієї ж школи.

Сучасні події в Україні стали тлом для головного промовця вечора Тараса Чабана з України, з якими він влучно пов'язав події історичні державно-правні акти. Здавалось, сказав доповідач, що в тінь пішли світлі події, але коли настало відродження, то стали вони дороговказом для дальших дій, дарма що так багато труднощів перед народом. Із свободою вийшли наверх пекучі проблеми сьогоднішніх днів, що залишилися після останніх десяток літ поневолення. Усі процеси відбудови проходять у повільному темпі із-за усіляких браків, які еміграція помагає перемогти. І ота готовість заокеанських громад подати допомогу вселяє надію, що живий лянцюг єднання, започаткований у минулому році в Україні, сполучить край з іміграцією, „і на оновленій землі врага не буде, супостата".

У програмі виступили учні парафіяльної школи. Хор дітей із садочка і нижчих кляс відспівав дві пісні: „Гей зі Львова" і „Чом, чом, чом, земле моя", а збірний шкільний хор заспівав „Ой видно село" і „Гей там на горі" — під дириґентурою учительки Марії Волянської.

М. Клебан, Н. Раковська і І. Яримович декламували вірш „Україно моя". Маленькі декляматори зібрали багато оплесків, коли на закінчення закликали тричі „Слава" з піднесеними вгору синьо-жовтими прапорцями. Група старших дітей — Л. Гумовська, Т. Козюпа, Д. Козюпа, О. Кудрик і Д. Луків деклямували вірш В. Переяславець „Дзвони в Україні".

Школа св. Івана Хрестителя дає дітям солідне навчання та національне виховання завдяки послідовній професійній праці учительок-Сестер Василіянок і світських під проводом директорки Сестри Марії, що радо співпрацює з громадою. До концерту підготовили дітей учительки Віра Ковблянська, Марія Робак, Наталка Кудрик, Ліда Матківська та дириґентки Марія Волянська і Зірка Береза, які навчаючи дітей українських пісень та віршів, вщіплюють їм великий скарб — любов і пошану до української культури.

Центральною точкою концерту був виступ оперових співаків, солістів Львівського театру опери і балету ім. І Франка, подружжя Тамари Дідик і Олександра Врабеля. Тамара захопила публіку сильним милозвучним сопрано та мистецькою передачею із глибокою емоційністю у виконанні двох пісень — „Ой вербо, вербо" та „Найдорожча". Баритон Олександра не вміщався у вузькі рамки малої сцени. Він заспівав „Давно те минуло", музика А. Кос-Анатольського до пам'ятних слів Т. Шевченка, та „Скажи мені" — уривок з вокального циклю „О, Вітчизно" В. Сосюри на музику П. Гайдамаки. А тоді обоє заспівали маршову „О, Україно", що так підходила до настрою цілого святочного вечора. До їх успіху причинилася своїм супроводом піяністка Марта Савицька.

В дальшій програмі добірну збірку пісень дав мішаний хор церков св. Івана Хрестителя з Нюарку і св. Миколая з Пасейку під дириґентурою Зірки Берези, що включала „Приклони, Господи" Д. Бортнянського, „Сонце заходить", сл. Т. Шевченка на музику В. Іконника, „Живи, Україно", сл. О. Олеся, муз. М. Гайворонського, та „Боже Великий, єдиний", муз. М.Лисенка, яку присутні вислухали стоячи.

На закінчення програми на тлі хору рецитацію „22-ге Січня" виконали О. Андерсон, Х. Рак-Бравн, Л. Винарчук, І. Коґут і Н. Кудрик, підготовлені Іванною Кононів. Тоді на сцену увійшла група молоді в народних строях із різних областей з прапорами, а хор і ціла заля відспівали „Ще не вмерла Україна".

Святочний вечір відкрив коротким словом голова Відділу УККА Олег Миськів, а після концерту подякував усім виконавцям, яких обдаровано квітами. Гостей було коло 200 із Нюарку і околиці. Перекуску приготовили І. Басняк, О. Процюк й інші із Відділу.

Дора Рак

Виконавці програми після закінчення концерту в Народному Домі в Ірвінгтоні з групою дітей (зліва): Іванна Кононів, мистецький керівник, Олександер Врабель і Тамара Дідик — солісти з України, Сестра Марія, директорка школи в Нюарку, Тарас Чабан, головний промовець, о. парох Михайло Вівчар, Ірина Басняк, імпрезова референтка і Олег Миськів, голова Відділу УККА та учні парафіяльної школи св. Івана Хрестителя в Нюарку.

Фото Дори Рак

ДОЛЯ ПІСНІ

На сторінках „Свободи" з 21-го грудня 1990 року появилась стаття п. з. „В Києві відбувся музичний фестиваль", який мав місце у жовтні минулого року. Описуючи подію, у статті згадано одним реченням про композицію „Мені однаково", створену американським композитором Джоном Давні.

Заки однак прозвучала музика Давні на київськім фестивалі, багато праці вклало до цього подружжя Давні, які майже власними засобами раніше зорганізували концерт модерної музики у Львові.

Д-р Давні є композитором дириґентом і професором музики у Висконсин університеті в Мілвокі. Він отримав багато нагород і відзначень за свої музичні твори і часто виступав зі своїми концертами та лекціями в країнах Західної Европи, а також в Ізраїлі. Минулого року він був запрошений Львівською обласною фільгармонією дати свій концерт модерної музики, який і відбувся 15—16-го червня у Львові.

Зацікавлення Давні українською музикою не випадкове. В нього дружина українка, Ірина Чушак, людина високої культури, яку він, а за ним його музичні друзі, звуть на всіх мовах „Ірусею". Ради неї та завдяки їй він вивчив українську мову, запізнався з нашою історією та культурою. Його глибоко зворушила поезія Шевченка, наслідком чого він і створив композицію на одну з них — „Мені однаково". Мені пощастило прослухати цю пісню в 1973 році на Святі Державности у Мілвокі. Виконував її приятель Давні, оперний співак з Флорентіне опера Чарлз Кен, при фортепіяновому супроводі композитора, який чудово віддав емоційну напругу Шевченкових слів, закінчуючи драматично сильним акордом: „О, не однаково мені".

Коли настала можливість, подружжя Давні хотіли дати також і свій вклад допомоги Україні. Вони приватно, поминаючи совєтські урядові кола, нав'язали контакт з поодинокими людьми, в наслідок чого отримали запрошення Львівської фільгармонії дати концерт своєї модерної музики у Львові. Давні прийняли запрошення, виготовили партитури і поборюючи безліч перешкод, зв'язаних з подорожжю, таки добились до Львова.

Залишилось усього п'ять днів на репетиції з львівською оркестрою, яка мала виконувати твори Давні під його диригентурою. У програму входила також пісня „Мені однаково", тепер музично доповнена і пристосована до виконання в супроводі оркестри. З огляду на короткий час, проби тривали від ранку до вечора. Члени оркестри однак не проявили втоми, вони з ентузіязмом взялись до вивчення модерної музики. Було наглядним як спрагнені вони пізнати нові, недоступні їм дотепер здобутки у музиці. Їм важко було повірити, що американський композитор говорить до них українською мовою, чим Давні відразу з'єднав собі їх серця.

Львів був дослівно обліплений афішами про концерт, який, до речі, пройшов дуже успішно. Перед концертом Давні мали 15-хвилинне інтерв'ю, передане на львівській телевізії. Засипані квітами після концерту, вони зі сльозами зворушення слухали слів подяки від різних організацій та установ. „Для такої вдячної публіки варто було посвятити час і труд", — оповідали Давні.

На концерті були присутні також представники Спілки Композиторів з Києва. Опісля вони звернулись до Давні з проханням приїхати у жовтні до Києва і своєю композицією „Мені однаково" відкрити Міжнародний музичний фестиваль. Також обіцювали зорганізувати йому тоді більше концертів по Україні. З цього запрошення Давні не скористались; це пора, коли вже почався рік на університеті та й фінансово було їм не під силу оплатити дві подорожі в Україну. Також бюджет музичних установ в Україні не мав визначених фондів на того роду видатки. Все одно композитори отримали партитуру на пісню і нею відкрили фестиваль.

Стільки про концерт, але яке враження винесли ви з України, особливо Джан, — запитую Ірусю.

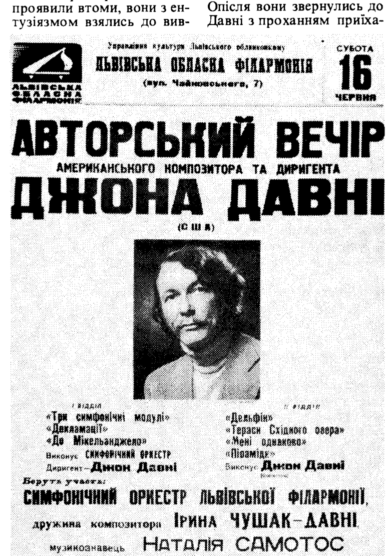
— У Львові найсильніше враження на мого чоловіка зробила українська мова. Двадцять років він її вивчав, але це була справа його амбіції, щоб задовільнити родину. Та у Львові він вперше відчув, що це жива мова живого народу. Вже після концертів, коли мав більше часу, він залюбки ходив по вулицях, заговорював до людей, ніби щось запитував, щоб лиш з ними говорити їхньою мовою.

Друге, що вразило їх, це стан ізоляції, в якому перебувала Україна. Мали вони на думці музичні кола, з якими запізналися. „Їм треба створити можливість запізнатись із західньою музикою і Заходові дати можливість довідатись про українські таланти".

Після живого контакту з Україною Давні снують пляни такої допомоги, а саме обмін композиторів. Вони знають які є можливості, як можна до цього заанґажувати університети і музичні організації. Хоч виклади на університеті та численні музичні заанґажування не лишають багато часу на інші проєкти, однак вони так перейнялись Україною, що знайшли б, може, і час. До того, тут ще й виринають фінансові труднощі, які їм не під силу розв'язати. Тут саме повинна відіграти свою ролю громада. Мені невідомо, чи існує в нас фонд допомоги Україні в сфері духової культури. Бо якщо наші організації не зможуть дати такої допомоги, чимало корисних починів не зможуть зреалізуватись.

Побажаймо ж успіхів д-рові Давні і його дружині в їх благородних плянах і як вирине потреба — поможім їм здійснити їх.

Марія Пискір

Афіша про концерт Дж. Давні у Львові.

Святкування січневих роковин у Кергонксоні

Заходом місцевих відділів УАКРади і УККА відзначено тут у неділю, 20-го січня, світлі роковини проголошення незалежности української держави 22-го січня 1918 року і об'єднання всіх українських земель в одну соборну державу українського народу 22-го січня 1919 року.

Після Служби Божої в церкві св. Трійці, що її відправили в наміренні українського народу парох о. Маріян Струць і о. канонік Еміліян Шараневич, при чому о. парох виголосив змістовну і відповідну до хвилини проповідь, відбулася у вщерть виповненій церковній залі святочна академія.

Голова відділу УАКРади д-р Олег Волянський відкрив академію, привітав присутніх, в тому числі прелеґента, який вперше виступив на нашому терені, д-ра Олександра Домбровського, видатного нашого історика, спеціяліста античної й ранньої історії України, дослідника історії релігійного життя в Україні і Східній Европі. Д-р Домбровський, який живе в Ню Йорку, належить до тих уже дуже нечисленних істориків, які робили перші кроки наукової діяльности на рідних землях, причинившись до розбудови українського наукового життя в Україні і на Заході. Як видатний публіцист, популяризує історичну проблематику історії України на сторінках української преси в Америці, Канаді і Европі. Він є автором коло 300 праць і рецензій.

Представивши д-ра Домбровського, голова попросив його до слова. Прелеґент змалював обставини, серед яких відбулися ці історичні акти. Забагато жертв ми зложили протягом багатьох століть — від доби Київської держави й Галицько-волинської, через козацько-гетьманську добу, національну трагедію після битви під Полтавою, добу валуєвщини, Визвольних змагань 1917—1920 рр., сталінщини і її наслідків і Другу світову війну, коли Україна стала тереном змагань двох апокаліптичних звірів — червоного з брунатним, задурювати себе дешевими вислозами рожевої фразеології. Лише здоровий, критичнозрілий погляд з перспективи часу може навчити час чогось, збільшити наш політичний досвід як потрібну духовну зброю до змагань за краще майбутнє.

Від часу фатальної поразки під Полтавою, ми, як народ, загубили й затратили нашу державницьку традицію й геройську традицію української зброї з усіми дальшими наслідками. Перша світова війна і революція в Росії застали українство Придніпрянщини непідготованими до наступних подій. Наявним доказом чого є зміст кожного з чотирьох універсалів, які свідчать, що тодішній наш громадсько-політичний провід не мав перед собою ясної візії майбутнього державного життя України. Звичайно, в тому часі, в умовах неприготованого народу й революційного хаосу подій на терені Східньої Европи дуже важко було не помилятися. Живучи в тому часі, ми правдоподібно робили б такі самі, або подібні помилки.

Чотири Універсали — це наочна картина поодиноких етапів розвитку тодішньої концепції відносно майбутнього України на фоні дуже короткого часу і в умовах конечности швидких рішень в обличчі наступаючих подій — від концепції автономізму до повної державної незалежности.

Існують дві екстреми оцінки історичного минулого України — обі неґативні. З однієї сторони безкритичне ґльорифікування нашого історичного минулого в цілому його контексті, з другої — гіперкритика всього минулого. Лише об'єктивний і безпристрасний погляд на історичне минуле з певної історичної перспективи й на фоні перспективного історичного процесу і при узглядненні всіх можливих його факторів може дати приблизно вірну картину даної доби і близьку до історичної правди оцінку даних явищ і подій. Але абстрагуючи від усіх історичних умов і національно-політичного стану нашого тодішнього внутрішнього життя і недоліків у практичному відході до тодішньої нашої політики на тлі зхаотизованих подій на східньоевропейському ґрунті залишається у нашій історії світлий момент Четвертого Універсалу, головно його основне речення. „...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною вільною державою Українського Народу".

Той сам день і місяць наступного року — 22-го січня 1919 року — проголошення пропам'ятним Універсалом акту об'єднання території Західно-Української Народної Республіки, тобто західньоукраїнських земель зі східньоукраїнськими землями під правлінням Директорії Української Народної Республіки закарбувався на сторінках новітньої історії України, як ще один світлий акт державницького почину.

Державні Акти 22-го січня 1918 і 1919 років — це ті світляні орієнтаційні стовпи з наших Визвольних Змагань, які повинні стояти непохитно на шляху історичної мандрівки народу і вказувати дальшу путь назустріч золотому сонцю волі й остаточного завершення нашої державности на благо сучасних і майбутніх поколінь.

Нав'язуючи до минулого, прелеґент закінчив свою доповідь акордом спроб актуалізування на фоні сучасних подій в Україні, бо історія народу — це не відірвані від себе фраґменти, але органічно пов'язані кавзальними факторами дії історичного процесу.

Сьогодні український народ підноситься як той мітичний фенікс з попелу довговікової неволі й жахливих жертв-гекатомб до оновленого життя на споконвічно своїй землі.

У мистецькій частині програми виступили: юнак Андрій Кейд, учень школи українознавства, який продеклямував вірш „Свято злуки українських земель", мішаний хор „Золотий гомін" під дириґентурою д-ра О. Волянського „Засвистали козаченьки", Євгенія Рубчак прочитала поетичний монтаж уривків віршів Юрія Клена, Євгена Крименка, Григорія Чупринки, Леоніда Полтави і С. Орлюка.

І знову мішаний хор „Золотий Гомін" виконав дві пісні: „Ой біда тій чайці" і „Наш Стяг", а учениця Ліда Підлуська продеклямувала вірш „22-ге Січня".

Програмою свята провадив голова УККА Микола Василик, який подякував виконавцям за їх вклад і працю, а зокрема прелеґентові д-ові О. Домбровському за цікаву доповідь.

Національним славнем закінчено цю успішну академію.

Багато наших громадян поїхало 22-го січня до Олбані автобусом, щоб взяти участь у відзначенні свята соборности і незалежности в будинку Стейтової леґіслятури, з відповідною мистецькою програмою, що було спонзороване сенаторами і асамблейменами та Злученими відділами УККА округи Олбані, а наш парох о. Маріян Струць провів молитву на цьому святі.

Д-р Роман Барановський

Відзначення Січневих Роковин у Лорейні

Заходом українського громадського комітету в Лорені, Огайо, відбулося відзначення 72-их і 73-их роковин проголошення незалежности України й з'єднання усіх українських земель в одну соборну державу.

В неділю, 20-го січня, о 10-ій год. ранку в обох українських церквах були відправлені урочисті Служби Божі в наміренні українського народу та Панахиди за поляглих героїв, які віддали своє життя за волю України.

О год. 1:45 по полудні молодь в українських вишивках, громадяни та представники місцевих українських організацій і церков зійшлися у приміщенні будинку Міської управи, де в присутності мейора міста Алекса Олейка відбулася програма.

Після відспівання „Боже Великий" молитву за український нарід, за всіх присутніх та за українців у цілому світі провів настоятель православної церкви о. Іван Бручок. Мейор міста прочитав підписану ним проклямацію Дня Незалежности й Соборности України.

Опісля всі присутні вийшли на площу, де під звуки українського національного гимну вивішено український синьо-жовтий прапор, який повівав на щоглі протягом цілого тижня.

О год. 2:30 по полудні в залі будинку Т-ва Українського Народного Дому відбулася академія, якою проводив Зеновій Княгиницький.

Святочне слово виголосив проф. д-р Михайло Пап, який сказав, що цьогорічне відзначення роковин нашої самостійности і соборности охопило всю Україну і всю нашу діяспору. Сучасні події в Україні своєю силою і засягом нагадують події 1917—20 років, живемо в переломовому періоді нашої історії, де назрівають і грядуть нові події відродження і усамостійнення нашого народу на рідних землях. Багатострадальна Україна має повне право бути господарем на своїй землі. В такому часі ми живемо не погоджуватись в малому, але мусимо єднатися навколо великого завдання. Проф. М. Пап заявив, що будучи в Києві мав змогу розмовляти з провідниками Народного Руху України й пройшов до висновку, що в особі Левка Лук'яненка бачить майбутнього президента вільної України. Закінчуючи свою доповідь, проф. Пап закликав всіх українців та українські організації до єдности, яка нам так дуже тепер потрібна.

У програмі свята взяли участь молоді солістки Зоряна Шокалюк і Христя Сива-Русс з Парми, які виконали пісні, присвячені святові 22-го січня. Деклямацію про 22-ге січня продеклямував о. диякон Тимофій Білинський. Відспіванням українського національного гимну закінчено святкування. Після святкової частини учасники й запрошені гості залишилися на залі на товариську зустріч, де при каві і солодкому провели гарний вечір.

Степан Ганчарик

Посадник міста А. Олейко (справа) відчитує проклямацію серед дітвори.

Св. п. С. Паїк

У вівторок, 22-го січня 1991 року, в Мейплвуді, Н. Дж., відійшов у вічність заосмотрений Святими Тайнами св. п. Степан Паїк.

Покійний походив зі Старої Соли, Старосамбірського повіту. Народився 5-го січня 1915 року в релігійній і патріотичній родині. В юнацьких роках належав до „Сокола" і „Просвіти" та співав у просвітянському хорі. До Америки прибув у 1949 році з табору втікачів у Реґензбурзі. В Америці поселився спершу в Нюарку, відтак в Ірвінґтоні, а останньо проживав в Мейплвуді. Покійний належав з цілою родиною до парафії св. Івана Хрестителя в Нюарку, був також активним членом Українського Народного Дому в Ірвінґтоні і УККА та щедро жертвував на релігійні і національні цілі.

Покійний залишив в смутку дружину Антоніну, дочку Христину, синів Антона з дружиною і дітьми та Володимира.

Панахиду в похоронному заведенні Литвина в Юніон, Н. Дж., заупокійну Св.Літургію в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, а відтак похорон на цвинтарі Голливуд в Юніон відправляв о. Михайло Вівчар, ЧНІ, парох церкви св. Івана Хрестителя. Після Панахиди прощав покійного від Українського Народного Дому М. Кормило, а підчас тризни Микола Палеництький теплими словами згадав покійного свого друга.

Збірку на Фонд Допомоги Україні заініціював та перевів Любомир Рудзінський, разом зібрано 380 дол. Пожертви склали: по 50 дол. — родина Паїк і Л. Рудзінський, по 40 — А. Паїк і І. Кочержук, по 20 — Б. Вишатицький, Я Леськів, Н. Лазірко, І. Векляк, родина Забровських і М. Торбич, по 10 — М. Палеництький, М. Кормило, Г. Вишатицька, А. Бачинська, Й. Сорока, І. Рай, Б. Процюк і М. Заверуха.

Подяку від родини за участь в похороні, за цвіти, Служби Божі та пожертви на Фонд Допомоги Україні висловила вдова Антоніна і син Антон.

Ярослав Леськів

Українське...

Закінчення зі стор. 3

допомогти. Заразом мусимо також виконати обов'язок перед світовою історіографією, в якій дуже часто реконструюється історію українського народу і держави на основі совєтської партійної історичної схеми. Також треба звернути увагу на деякі наукові центри, які пропаґують шкідливі і фальшиві концепції різних періодів української загально-національної і реґіональної історії. Отже праці маємо доволі. Тепер спільними силами з нашими членами в Україні приступаємо до нового етапу діяльности Українського Історичного Товариства. Віримо, що він буде успішний.

ДЕПУТАТ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО парляменту від ліво-центристської Лейбористської партії Шева Вайс запропонував, щоб Ізраїль опублікував, а радше назвав по імені усі німецькі компанії, які допомагають Іракові і порушують встановлене Радою Безпеки ООН економічне ембарґо. Вайс настоював, щоб у списках були подані також прізвища керівників компаній і спеціялістів, які допомогли і далі допомагають уліпшувати Іракові його модерну зброю, зокрема ракети. Справа допомоги німецьких спеціялістів і достави техноголії для армії Саддама Гуссейна є також предметом гострих дебат в боннському парляменті.

В ТУНІСІ ПОЛІЦІЯ відкрила вогонь гострими набоями по демонстрантах, які вже два тижні безперебійно демонструють в користь Іраку і домагаються участи у війні по стороні Саддама Гуссейна. Радикальні заходи поліції і національної ґвардії були вжиті після того, як зреволюціоналізована товпа почала підпалювати поліційні станиці і приватні авта.

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

ГОЛЛЯНДІЯ ПОЧАЛА ДОСТАВЛЯТИ до Ізраїля протиракетні системи „Пейтріот" для оборони Ізраїля проти атаки на нього Іраком. Згадані системи дуже ефективно зістрілюють іракські ракети „Скад". Міністерство оборони Голляндії відмовилось назвати місцевості де саме будуть розміщені ці системи.

КЕРІВНИК ВІДДІЛУ ВІЙСЬКОВОЇ ізраїльської розвідки ген. Данні Ротшильд був назначений прем'єр-міністром Їцаком Шаміром головою воєнної адміністрації на окупованих Ізраїлем арабських землях, зокрема у західній частині ріки Йордану і смузі Ґази. Ротшильд замінив на цьому пості Шмуля Ґорена, який займав цей пост на протязі сімох минулих років. Офіційно пост, який перейняв Ротшильд, називається „координатор політики на приєднаних землях".

Дещо про...

(Закінчення зі стор. 2)

не, в більшості зникає без сліду"... А ось і анекдотична історія: в самій столиці СССР, в Москві, кілька місяців була криза з сірниками й ціна їх на чорному ринку підскочила мало не в сто разів. Але спрямований сюди нарешті потяг із вагонами сірників управління залізниць Москви відправило назад, мовляв, „і так всі лінії забиті нерозвантаженими потягами". Це — приклад „мудрого соціялістичного господарювання".

А як всеж таки з розподілом „гуманітарної допомоги"? Переважно те, що вціліє і надходить, складається в підвалах торговельних баз, районах і міських виконавчих комітетів, організацій Червоного Хреста і, звичайно, споживачами перш за все стають службовці тих установ, їхня рідня й знайомі, бо спокуса велика, а вони ж самі в потребі, отже перша фаза — це розподіл „за родинним" принципом. А довкола цієї „допомоги" твориться ще й бюрократична сітка — штаби, комітети, комісії „розподілу гуманітарної допомоги", в надрах яких і осідає чималa частина її, не кажучи вже про неписаний закон постачати „власть імущих", включно з міліцією і КҐБ, включно з Комітетом Ґосударственной Безопасності, що тепер є головним розділювачем допомоги із Заходу. Дещо роздається по талонах, але чимало з імпортованого добра попадає через „мафіозо" — скупщиків на чорний ринок, який винагороджує тих „професіоналів" великим прибутком. „Де ж воно дівається все те дароване?" — питає совєтський громадянин, озлоблений і голодний, читаючи свою пресу, яка скупо інформує про розподіл „для найбільш потребуючих", а на телевізії ще й побачить виступ якогось щасливця, що зі сльозами на очах дякує за допомогу... „комітетові розподілу". Подекуди вже й за кордоном з'являються чутки, що в СССР існує якась сильна мафія, яка поглинає всі ресурси або займається економічним саботажем. Але це все, либонь ота задавнена совєтська практика нечуваної безгосподарности, нехлюйства, поруч лиховісного, закоріненого правила — „своя рука — владика", яке багато десятків років тримає при владі зажерливу партійну бюрократію з її номенклятурою, що по-суті кажучи, і є зловісною мафією. Але до розуміння Заходу й Америки це ніколи не доходило.

А як же з „поворотом жебрака до нормального життя"? — Відповідь на це питання ми залишаємо читачеві, бо вона ясна. Так, як могила не випрямить горбатого, так і злочинну комуністичну систему не виправить ніяка „перестройка", навіть із найбільшою гуманітарною та іншою допомогою західнього світу. Ця система, в ім'я справедливости, приречена на загин на смітнику історії.

Роля ісляму...

(Закінчення зі стор. 2)

кова асиміляція є неминуча.

Арабські знавці справ Близького Сходу з Асоціяції арабсько-американського інституту у Вашінґтоні твердять і остерігають, що американці не розуміють якслід значення ісляму й його пріоритету в особистому й суспільному житті арабів. Не розуміють їх культури, ні історії, ані їх почуття особистої гідности й потреб. За їхніми словами, західня наївна й безумна політика в обширі Близького Сходу буде й далі колідувати й розбиватися, й усі намагання будуть іти від одної кризи до другої. Мусулманська культура — це сила, яка об'єднує всіх арабів і нагально ставить опір чужій інтервенції. Західній світ творить секулярні (світські) суспільства, а араби теократичні (ведені Божими представниками). Вони є перше мусулмани, потім араби, чи іранці, чи пакістанці тощо, щойно вкінці. Мусулмани не забувають чужинецького колоніялізму, ні палестинської афери. Для багатьох арабів Саддам Гуссейн є їх чемпіоном. Навіть, коли він не зможе виграти війни, лиш перетриває її, то й тоді в їхніх очах він буде побідником і виграє політично. Населення не є пасивними глядачами і хоч знає, що Гуссейн є жорстокий, але втручання чужинецької політики, особливо Америки, вони в ніякому разі не хочуть терпіти.

Іслям і далі буде мати виключний вплив на приватне й суспільне життя широких мас арабів. Вони і далі будуть дотримуватися своїх традиційних практик та етнічних приписів і уникати всього, що приносить чуже середовище. Іслям все ще є сильний, діючий, і його колонії віруючих поширюються. Але на світовій арені, стикаючись із іншими культурами й міжнародними взаємовідносинами, ніяк не вдається уникнути розбіжностей у концептах правних, торговельних, освіти, емансипації жінок, полігамії та безліч інших питань. У зовнішній політиці державні представники мусять керуватися прийнятими правними законами й придержуватися західних дипломатичних формул. В Північній Африці, зокрема в Єгипті, є вчені визнавці ісляму, які розуміють потребу реінтерпретації іслямського права згідно із західніми правними системами, а традиційні мусулмани, фундаменталісти чинять опір будь-яким змінам, уважаючи це згубним для віри. Розв'язка цього питання є основна для майбутньої ролі ісляму в модерному світі.

До Філядельфії приїде композитор Г. Майборода

Г. Майборода

Хто не знає його імени чи хто не чув його пісень? Але щоб краще зрозуміти його творчість, треба нам запізнатися з його життям.

Георгій Майборода народився 1-го грудня 1913 року на Полтавщині, в козацькому хуторі Пелехівщина. Батьки його Іларіон та Одарка з роду Кухаренко були прямими нащадками запорізьких козаків і були заможними хліборобами. У таких старих козацьких родинах завжди дуже цінилась і плекалась українська культура та пісня. Майбороди були дуже музикальні, майстрували та грали на різних інструментах і співали у церковному хорі.

У жахливі 30-ті роки родину Майбородів, як і мільйони інших селян, розкуркулюють, а Іларіона арештують. З того часу ані дружина, ані сини не бачили свого чоловіка та батька. Георгій працював на будові Дніпрельстану, а закінчивши технікум, працював на алюмінієвому комбінаті у Запоріжжі.

Перебуваючи у великому місті, Георгій полинув цілим серцем у музичне життя. Ходив на симфонічні концерти, співав у хоровій капелі „Дніпрельстан", оркестрував чужі твори та почав компонувати. На жаль, не стає йому музичного знання. Тому він їде до Києва та подається до київської консерваторії, де в тому часі були іспити на композиторський факультет. Іспитова комісія, в склад якої входили відомі українські композитори Л. Ревуцький, Б. Лятошинський та В. Косенко, помітили небувалий талант юнака. Його прийняли на перший курс музичної школи, а через рік він став студентом Київської консерваторії в клясі композиції та інструментування. Георгій вчився з великим ентузіязмом. Вже за студентських часів компонує симфонічні поеми „Лілея" за Т. Шевченком і „Каменярі" за І. Франком.

На закінчення студій диригує своїм твором — „Першою симфонією". У його творчому дорібку були вже численні камерні, вокальні та інструментальні твори і обробки народних пісень.

В 1949 році Майборода закінчує аспірантуру і починає викладати у консерваторії. Він диригує власними творами, пише статті та рецензії. Появляється велика кількість його пісень, „Друга симфонія", „Гуцульська рапсодія" та вокально-симфонічний твір „Запорожці". У творах його проявляється велика композиторська майстерність та глибокий зв'язок композитора з українською духовністю. Наприкінці 50-их років мистець звертається до одного з найскладніших музичних жанрів — опери.

Прем'єра першої опери Майбороди „Милана" відбулася у 1957 році в Київському театрі опери та балету імени Т. Шевченка. Вона була дуже добре прийнята, а музикознавці заговорили про Майбороду, як про оперного композитора, який продовжує кращі традиції українського оперного мистецтва.

У 1964 році Майборода творить оперу „Тарас Шевченко" на власне лібретто. Опера була створена на 150-річчя з дня народження Великого Кобзаря. І ось тут проявляє Майборода великий талант композитора-психолога: він показує Шевченка як поета-мислителя, державника та гуманіста.

Здобутки всіх попередніх оперних творів увійшли в основу підготови до монументальної історичної опери „Ярослав Мудрий", яку композитор закінчив в 1973 році. Тут Майборода показав себе як лібретист, звернувшися до одноіменної історичної поеми Івана Кочерги, яка відтворює славні події минулого Київської Руси-України — XI століття. Центральною постаттю опери є князь Ярослав Мудрий, один з найвидатніших політиків і культурних діячів Руси-України та Европи.

На американському континенті ця опера вперше була виконана у формі концертової ораторії під час святкувань у Вашінґтоні у 1988 році Тисячоліття Хрещення України.

Цим разом вона буде виконана вперше у Філядельфії також у формі концертової ораторії як друга частина концерту, який відбудеться в неділю, 17-го березня, о год. 3-ій по полудні в залі Академі оф Мюзик при вулицях Брод і Локуст. Концерт цей присвячений Тарасові Шевченкові, а підготовляє його Український Національний Хор у Філядельфії.

Участь беруть також симфонічна оркестра та визначні українські солісти-співаки діяспори та України.

І ось на цю прем'єру концерту у Філядельфії Український Національний Хор запросив композитора Григорія Майбороду з дружиною. Композитор це запрошення прийняв і запевнив, що якщо здоров'я дозволить, він дуже радо приїде.

Дай Боже, щоб ми мали нагоду вітати композитора Г. Майбороду!

Н. Н.

Триває...

(Закінчення зі стор. 2)

Повертаючись до іноземних журналістів, які отримують офіційні піклування, скажу, що в основному це представники европейської преси. Як правило, вони повірили у ґорбачовську казочку про „єдиний і неділимий Совєтський Союз", впевнені, що Україна ніколи не була і не буде суверенною державою. Небезпечна тенденція. Зформована під певним кутом громадська думка у країнах Західньої Европи, дії політиків, можуть завдати Україні серйозної шкоди. Адже Америка далеко, а Польща, Німеччина, Франція, Італія — поруч.

50 років на службі громади

Обговорюючи 50-ліття нашого Відділу (59-ий Відділ СУА в Балтиморі), ми були свідомі, що не час тепер на бенкети і святкування. На нашій Батьківщині відбуваються важливі події, та не всі з них є радісні. Як часто буває в житті — „З журбою радість обнялась". Ми вирішили відбути наше 50-ліття тим, що подамо допоміжну руку Союзові Українок, який відроджується на нашій Батьківщині.

Наше святкування звеличила своєю присутністю голова Окружної Ради СУА у Філядельфії Оксана Фаріон, яка привітала Відділ теплими словами. З нею була представниця тої ж Ради Христина Дем'янчук. Програмою свята провадила культурно-освітня референтка нашого Відділу мґр Лідія Лемішка, яка минулого літа була на Україні і зустрічалася з жінками відродженого Союзу Українок в Києві і Львові. Вона розповіла про патріотизм тих жінок, про їх ентузіязм і велике бажання працювати для свого народу, піднесення його культури, плекання мови, формування душі української дитини в напрямку гордости зі своєї національної приналежности.

Мґр Лідія Лемішка зачитала також патріотичне звернення до українських жінок поетеси Атени Пашко — голови Союзу Українок у Львові.

Голова Відділу Ганна Самутин подала коротко історію Відділу, що був зорганізований у березні 1940 року Юлією Маньовською і Анною Чорній. Потім головами були Розалія Івахів та Валентина Луців. Ті піонерки відійшли вже від нас у кращий світ.

З прибуттям нової еміґрації членство Відділу зросло до 68 членок. Головами тоді були Лідія Лемішка, Анна Стельмах, Марія Булавка і Ганна Самутин. Всі ті роки Відділ стояв на сторожі нашої національної ідентичности, української культури, традиції тощо. Помагали старшим залишенцям в Европі, були фундатором Українського Музею в Ню Йорку, неодноразово піднімали акцію в обороні доброго імени нашого народу, пишучи листи до конґресменів і сенаторів. Членки Відділу збирали фонди на допомогу дисидентам, а тепер включилися в акцію допомоги дітям Чорнобиля. Через нашу Централю ми є членами Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. В короткому слові трудно передати весь обсяг праці, яку зробив Відділ. Звіт скарбнички підтвердив цифрово, що зроблено немало. Згадала голова також визначних жінок-піонерок ще на рідних землях, як Мілена Рудницька, Олена Кисілевська, Олена Лотоцька. Від них ми дістали в спадщину обов'язок праці для свого народу.

У великомуісході ми перенесли його за океан і сьогодні хочемо допомогти новому Союзові Українок, що як той фенікс із попелу, відроджується знов на нашій Батьківщині. Ми їм подарували дві нові машинки до писання: одну Союзові Українок в Києві і одну у Львові.

Наше свято збагатили рецитаціями творів сучасних українських поетів Катруся Попович, Надійка Ґай і Оксана Палійчук. На закінчення присутні в цей час у Балтиморі членки хору „Гомін" зі Львова Н. Бабинець і А. Бачинська виступили з невеликим концертом. Обі вони є абсольвентками Львівської консерваторії.

Г. С.

Св. п. П. Мороз

Св. п. П. Мороз

У середу, 16-го січня 1991 року, відійшов у вічність св. п. Петро Мороз.

Народився П. Мороз 27-го жовтня 1902 року в селі Осташівці, Західня Україна. До Америки він прибув 1929 року з дружиною Марією з роду Зварич. Вступивши в члени 238-го Відділу УНС, тривалий час працював фінансовим секретарем і активним організатором в УНС, за що П. Мороза обирають на предсідника 238-го Відділу в Бостоні і де він працював на протязі 35 років. Був П. Мороз фінансовим секретарем Товариства Запорізька Січ. Для будівництва читальні в рідному селі в Україні, для української „Рідної Школи", для інвалідів провадив постійно грошові збірки і мав до цього вроджений хист. Також передплачував для читальні-бібліотеки часопис „Рідна мова, рідне слово" професора Огієнка з Варшави, за що був обраний почесним членом читальні „Просвіта".

П. Мороз був активним у збірках на спорудження пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні, у 1950 році стараннями П. Мороза відбулися концерти Капелі Бандуристів ім. Шевченка в Бостоні. Не можна поминути колосальну працю, яку вложив в церковне життя при парафії української православної церкви св. Андрія в Бостоні, доклав багато свого хисту в справі об'єднання двох православних парафій в одну. Результатом стала побудова нового храму св. Андрія Первозванного в Бостоні. Усі роки П. Мороз з родиною був активним в церковному житті. Він був також першим ініціятором заснування УККА в 1940 році в Бостоні і його першим рекордовим секретарем та делеґатом на І Конґрес у Вашінґтоні. Велику допомогу подавав П. Мороз з дружиною і сином Євгеном новоприбулим українським іміґрантам в 1948—49 роках, а також тим, хто перебував у Німеччині. Був меценатом Української Катедри Гарвардського університету, підтримував фінансово всі українські молодечі організації.

Пам'ять про добрі діла П. Мороза назавжди залишиться в серцях людей, які його знали. Царство йому небесне!

Лариса Діяк

Нове надбання української громади в Коннектикат

В. Клебович складає присягу, що її переводить його попередник суддя Едвард Янушевський.

Ню Бритен, Конн. — Українська громада стейту Коннектикат може почванитися своїм новим надбанням в особі Володимира Клебовича, першого американського українця в цьому стейті, якого найменовано та призначено суддею заповітів і документації.

Суддя Володимир Клебович, уродженець Ню Бритен, належить до парафії української католицької церкви св. Йосафата, є членом Українсько-Американського Горожанського Клюбу та 254-го Відділу Українського Народного Союзу.

Січневі роковини у Філядельфії

Улаштована Відділом УККА у Філядельфії академія для відзначення роковин 22-го січня почалась з півгодинним опізненням, не з вини організаторів.

На тлі гарно удекорованої сцени (праця Михайла Феркуняка і Юрія Наконечного) академію відкрив голова Відділу Михайло Ковальчин. Він привітав присутніх на залі отця митрата д-ра Івана Біланича, отця крилошанина Тому Бариляка й отця митрата Зенона Злочовського, а також ветеранів українських визвольних змагань та всіх присутніх, серед яких цим разом було відносно багато молоді. М. Ковальчин підкреслив, що 70 років большевицького панування не зломили хребта української нації. По всій Україні патріоти голосять світові правду про Україну, як самозрозуміле продовження боротьби з 1918 року.

Після відкриття на сцену вийшла наша молода зміна для зачитання проклямацій: пластунка Галя Зибликевич прочитала проклямацію Центральної Ради, якою проголошено Акт самостійности України. Орест Швед, також від Пласту, подав до відома зміст проклямації про злуку Західньої України зі Східньою.

Іван Яворський від СУМ прочитав проклямацію губернатора Пенсильванії Стейсі, а Христя Наконечна, теж від СУМ, — проклямацію мейора Філядельфії Вилсона Гуда, якою проголошено дату 22-го січня Днем Української Державности.

Після цих точок програми на сцену вийшов чоловічий хор „Прометей" під дириґентурою маестра Михайла Длябоги. Фортепіяновий акомпаньямент виконувала Ірена Пелех-Зварич. В першій частині свого виступу хор виконав „Вкраїно-мати", муз. Лисенка, „Виє буря", муз. Е. Пасіки, „Коли ви вмирали", муз. Р. Купчинського, в'язанку „Стрілецьким шляхом", муз. М. Гайворонського.

В другій частині хор виконав „За тебе, Україно" Людкевича, „Встає хмара" сл. Шевченка, муз. Ємця, „Гей злітають орли", сл. Шевченка, муз. Стеценка, „Марш молоді", сл. і муз. В. Третяка, і „За волю вітчизни" Фоменка. В цій частині виступали: Ігор Кушнір, Мирон Касіян і Маркіян Литвин. Гарною несподіванкою був виступ учнів Нашої Української Рідної Школи, тих, які стараються йти слідами своїх старших колеґ і дати українській громаді частину від себе. Малят вивела на сцену Марія Касіян. На сцені зайнялись ними учительки НУРШколи, сестри Леся і Оленка Рудий. Леся дириґувала співом малят (учнів 3-ої і 4-ої кляс), а Оленка акомпаньювала їм на фортепіяні. Малята були дуже горді зі свого виступу, який запам'ятають собі на ціле життя, як учасники програми на „великій" академії 22-го січня. Ось прізвища учасників шкільного хору: Юліян Коліяс, Андрій Кужла, Аня Керницька, Оксана Купіга, Лесик Ценко, Адя Кострицька, Леся Мінджак, Михайло Сосновей, Олесь Ковар, Николайчик Білинський, Данило Левицький і Марійка Верста. На тлі цього хору деклямувала вірш О. Олеся „О Боже, щастя в нас було" учениця 10-ої кляси Галя Зибликевич.

Доповідь виголосив ред. О. Рожка. Він пригадав історичний шлях від автономії до державности. Тодішній час до деякої міри пригадує сьогоднішнє становище, коли існують деякі люди, яким тяжко порвати зв'язки з Москвою, які все ще думають про Україну в союзі з Москвою. Доповідач висловив твердження, що шляхом парляментарних заходів годі здобути Україні волю, а тому прийдеться скорше чи пізніше перекинутись на шлях революційний. Таке твердження мґра Рожки вповні правильне і ряд фактів в теперішній дійсності підтверджує це. Епоха творення власної держави дала нам ряд героїв. Короткий період нашої незалежности увінчався рядом дипломатичних досягнень у формі договорів тощо. Доповідач докладно подав цікавий образ дипломатичних зв'язків української держави з державами світу. Ред. Рожка міг поширити свою доповідь на аналізу теперішніх подій в Україні, як наслідок переданих ідей з 22-го січня 1918 року.

Тієї ж неділі в обох українських катедрах, католицькій і православній відслужено Святі Літургії в пам'ять героїв наших змагань. В католицькій катедрі Богослужбу відправив о. прелат Федорович, виголосивши при тому змістовну і високопатріотичну проповідь.

Любов Коленська

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Лещатарські першенства УСЦАК

Цьогорічні лещатарські першенства УСЦАК відбудуться в суботу, 23-го лютого, початок в год. 9-ій ранку на лещатарських з'їздах Сонґ Мавтен в Туллай, Ню Йорк. Після закінчення змагань в год. 7-ій вечора в приміщенні Дейс Інн Норд, 400 Сьома вулиця в Сиракюзах, Н. Й., відбудеться бенкет, на якому будуть вручені переможцям нагороди. Точні інформації в справах цих змагань можна дістати в Зенка Касараби, телефонуючи вечорами на число: (508) 322-3784, вдень (617) 594-5743.

34 відбиванковий чемпіонат УСЦАК

Черговий річний 34-ий відбиванковий чемпіонат УСЦАК відбудеться в суботу, 27-го квітня, в залях середньої школи Коламбія в Мейплвуді, Ню Джерзі. Турнір проходитиме в групах жіночій і чоловіків. Запрошення на турнір вже одержали майже усі українські відбиванкові дружини. зголошення треба вислати до 10-го квітня ц. р. Приміщення для змагунок й змагунів по значно знижених цінах зарезервовано в Рамада Готелі в Іст Гановері, Ню Джерзі, в якому після турніру відбудуться спільна вечеря (бенкет) і танцювальна забава. В часі бенкету переможцям будуть вручені нагороди. Дальші інформації можна одержати телефонічно вечорами на число (201) 688-8323.

„Жовто-синя форма динамівцям Києва дуже до лиця"

Не зважаючи на посилені перешкоди, що їх створюють російські шовіністи в Москві та їх прислужні слуги в Києві, в Україні продовжуються завзяті змагання за право мати національний футбольний чемпіонат. Ідея українського футбольного чемпіонату з кожним днем мобілізує більше й більше прихильників не тільки серед звичайних любителів-„болільників", але вже й між різними верствами українського суспільства. Пробуджуються зі сну навіть відомі діячі й журналісти, які досі займали упривілейовані позиції. Новим стимулом до цих слушних домагань став минулорічний футбольний сезон, в якому українські футболісти здобули усі найвищі нагороди (чемпіонат вищої ліґи СССР та кубок футбольної Федерації). Списалися теж юнацькі дружини, що теж в кількох вікових групах здобули лаври чемпіонів. Останнім часом в ряди борців за право України стати господарем свого футбольного нарібку вступив відомий журналіст Петро Римаренко. В 9-му числі „Українського футболу", що є вісником Української Асоціяції Футбольних Репортерів (друкується в київській газеті „Молодь України"), в статті „Якого ти роду?", Римаренко між іншим писав: „Радувало нинішнього року своїх прихильників київське „Динамо". Ми бачили на полі не гурт людей, які не знають, для чого вони разом зібралися, а об'єднаних спільною метою гравців, які добре усвідомлюють, де вони грають, кого представляють і за що борються. Можливі ускладнення і невдачі на тернистому футбольному шляху, але з таким ставленням до справи, з чітким усвідомленням свого обов'язку перед клюбом, містом, своїми земляками і мільйонами прихильників за межами республіки будуть і нові успіхи. Боже, як стрімко летить час. Ще донедавна наше ідеологічне начальство стверджувало, що на Україні не існує національного питання, що українська мова не може бути державною. А сьогодні ми не тільки маємо Декларацію про суверенітет, а й робимо практичні кроки до його здійснення. Звичайно, ще далеко до кінцевої мети, але нехай ця світла мета об'єднує всіх, кому судилося жити на українській землі. **У найфантастичнішому сні не можна було уявити** ситуацію, коли б київське „Динамо" вийшло на поле у формі з національними кольорами. Цербери ідеологічної цнотливості не допускали навіть випадкового збігу синього з жовтим (знаю одного редактора, який вбачав страшну крамолу навіть у таких випадках: „у синички жовті щічки"). А виявляється, що жовто-синя форма динамівцям Києва дуже до лиця. Це наші національні кольори, — говорить Анатолій Пузач. — Виготовила елеґантну форму на наше замовлення шотляндська фірма „Адмірал". Згодом, думаю, подібну форму і такої ж якості виготовлятиме ще один спонсор нашого клюбу — миколаївське виробниче швейно-торгове об'єднання „ЕВІС"... Дальше Римаренко згадує про традиційний намір московських клюбів виманити до Москви, одного з найперспективніших — молодого футболіста київського „Динамо", яким є Сергій Юран.

„Уже коли була написана ця стаття, у футбольних колах поповзла сензаційна новина: Юран в наступному році гратиме за московський „Спартак". „Спортивна газета" висловила припущення, що одвічні конкуренти киян могли скористатися тою обставиною, що у талановитого нападаючого не вирішене питання помешкання. А ось інформація з першихч рук, від головного тренера динамівців А. Пузача:

„Під час перебування Юрана у збірній СССР пропозицій від московських клюбів було аж занадто. Зрештою, він піддався умовленням наставника „Спартака" О. Романцева і підписав заяву, але юридичної сили вона не має, бо контракт із київським „Динамо" він не розірвав. Я розмовляв з ним телефоном. Сергій тепер у Луганську, в своїх батьків на відпочинку. Він запевнив, що залишається в лавах „Динамо" і післав телеграму в Москву, що забирає свою попередню згоду... Тож зважимо на його молодість, недостатній життєвий досвід", — закінчив Пузач.

„Утримати когось насильно, — пише від себе Римаренко —, неможливо. І у мене немає бажання моралізувати з цього приводу. Та в інтересах самого футболіста не забувати, хто він і звідки і що футбольний талант плідно розвивається на рідному полі".

І ще один приклад наводить Римаренко: „Буквально рік тому один із щирих прихильників київського „Динамо" Микола Цівірко, ділячись своїми міркуваннями щодо турнірних успіхів улюбленого клюбу, висловив припущення, що вони могли бути кращими, коли б тренери та гравці дбали не тільки про фаховий бік справи, професійну підготовку, точковий баґаж, а й чітко усвідомлювали, яке місто, республіку, зрештою, який народ вони представляють. Національне відродження, писав Микола Цівірко, стосується усіх сфер нашого життя і футбол тут аж ніяк винятком бути не може. Така позиція негайно викликала спротив двох центральних видань — „Правди" і „Советского спорта", причому останній, звинуватившии автора і газету в провінційній обмежености, вдався до брутальних образ. Що тут скажеш? — запитує Римаренко. Якщо для кореспондента „Советского спорта" Бориса Гопника та кандидата філософських наук В. Циганова та їм подібних українська мова, відродження, національна гідність — пустий звук, то з цим аж ніяк не можуть погодитися мільйони жителів нашої республіки, просинаючись після багаторічної сплячки", — пояснив Римаренко.

Замітки Римаренка, цим разом про дальший поступ національної свідомости футбілістів (він вже раніше висловився за національний чемпіонат України) та злочинні наміри й діла російських фашистів є ще одним важливим доказом, чому Україна повинна мати свій національний футбольний чемпіонат.

О. Твардовський

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПЕТРО МЕСИК, член УНС Відд. 17-го ім. Івана Онищенка в Чикаґо, Ілл. помер 28-го жовтня 1990 року на 70-му році життя. Нар. 25-го квітня 1920 року в Бучачі, Тернопіль, Україна. Членом УНС став 1983 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, дочки Ліду Ґапанюк з мужем Петром, Александру Месик і Анну Філіпс з мужем Томою; сина Івана з дружиною Роксаною; 6 внуків; сестру Барбару Грицай з мужем Андреєм і двоє племінників. Похорон відбувся 3-го листопада 1990 року на Шерідна Семетері в Шерідан, Виск.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ФЕДОРЧАК, член УНС Відд. 287-го в Джерзі Сіті, Н.Дж. помер 1-го жовтня 1990 року на 33-му році життя. Нар. 16-го березня 1957 року в Джерзі сіті, Н.Дж. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку батьків Анну і Олексу Федорчаків. Похорон відбувся 5-го жовтня 1990 року на цвинтарі Святого Імені в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ть!

Дан А. Ясінська, секр.

МИКОЛА ПОПОВИЧ, член УНС Відд. 381-го ім. св. Андрея в Норт Порті, Фла., помер 25-го грудня 1990 року на 66-му році життя. Нар. 24-го лютого 1924 року в Лафонд, Альберта, Канада. Членом УНС став 1985 року. Залишив у смутку дружину Елізу, синів Фредерика і Ґері, пасерба Джей Ді Олівер, дочку Керолайну, пасербицю Марту Гарпер; трьох братів — Кейзі, Петра і Александра; сестру Ліліяну. Він був президентом 381-го Відд. УНС ім. св. Андрія протягом двох років. Похорон відбувся 28-го грудня 1990 року на цвинтарі Рестловн Меморіял Ґарденс в Порт Шарльот, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

Барбара О. Бойд, секр.

ЕВЕЛІН МУР, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембридж, Па. померла 7-го січня 1991 року на 68-му році життя. Нар. 3-го квітня 1922 року у Веєртон, В. Ва. Членом УНС стала 1982 року. Залишила у смутку Патрисію Е. Бесонґ і Дебру С. Мур (Андерсон). Похорон відбувся 10-го січня 1991 року на Економі Семетері в Ембридж, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Гладьо, секр.

Д-р ГАЛИНА СКОРЕЦЬКА член УНС Відд. 450-го Т-ва „Пласт" в Ню Йорку, Н.Й., померла дня 28-го липня 1990 року на 81-му році життя. Народилася в Качанівці біля Тернополя Зах. Україна. Членом УНС стала 1969 року. Залишила у смутку сестру, братову на Україні; кузинку Лярису Пенцак з родиною; дальшу родину в Україні, Польщі, Америці і Канаді. Похорон відбувся 4-го серпня 1990 року на українському національному Цвинтарі-Пам'ятнику у Вашінґтоні, Д.К.

Вічна Їй Пам'ять!

Евстахія Мілянич, секр.

МАРІЯ СОТНИК, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 10-го листопада 1990 року на 78-му році життя. Нар. 1912 року в Городенці, Зах. Україна. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку мужа Пилипа, сестру Михайлину Смаляж з мужем і сином у Польщі, та ближчу і дальшу родину в Польщі. Похорон відбувся 13-го листопада 1990 року в Національному Мавзолеї у Вашінґтоні, Д.К.

Вічна Їй Пам'ять!

Стефа Федик, секр.

КСЕНЯ ХІЧ член УНС Відд. 131-го ім. Митрополита Андрея Шептицького в Чикаґо, Ілл. померла 13-го вересня 1990 року на 69-му році життя. Нар. 30-го травня 1921 року в Україні. Членом УНС стала 1970 року. Залишила у смутку мужа Олексу та доню Олю Колодій з мужем Маріяном і дітьми Наталкою і Орисею; дочку Лесю Дімет з мужем Едвардом та численних приятелів. Похорон відбувся 17-го вересня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

АНТІН ПАВАРНИК член УНС Відд. 102-го ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, помер 8-го листопада 1990 року. Нар. 15-го січня 1924 року в Клівленді, Огайо. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Аґнес, дітей: Айлін Фано, Енн Родріґес, Тоні і Джеймса; семеро внуків і сестру Катерину Суґал. Похоронено в крематорії в Клівленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

МАРІЯ СІДУН, член УНС Відд. 104-го ім. св. Миколая в Перт Амбою, Н. Дж., померла 10-го грудня 1990 року на 83-му році життя. Нар. 1907 року в Бенедіківці, Мукачів, Карп. Україна. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку дочку Марію Хому, сестру Варвару Бендас, 4-ох внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 13-го грудня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Василь Матковський, секр.

АННА КУРИЛКО, член УНС Відділу 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., померла 26-го листопада 1990 року на 87-му році життя. Нар. 1904 року в Підлісках Великих, Львівська область, Україна. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку синів: Богдана з дружиною Лілі, Любомира з дружиною Дарією й Івана; внуків: Наталку, Александру і Андрія, Наталку Ольде з мужем Давидом і дітьми — Захарем, Миколою і Мірандою; Катрусю Канарську з мужем Томою і сином Романом. Похорон відбувся 29-го листопада 1990 року на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

УВАГА ЧИТАЧІ!

Подайте нам адресу ваших рідних, які служать в Перській затоці. Їх ім'я, прізвище та адресу перешлемо українським організаціям або особам, які провадять таке листування. Якщо ви згідні, видрукуємо їх ім'я, прізвище й адресу в Свободі та Українськім Тижневику.

ТАК, я бажаю, щоб вести листування з:

Ранґа, ім'я і прізвище ....

Військова адреса ....

....

☐ ТАК, дозволяю вам видрукувати вищеподане ім'я, прізвище й адресу в газеті.

☐ НІ, прошу не друкувати його/її імена, прізвища, адреси в газеті.

ПРОСИМО ВИСЛАТИ АНКЕТУ ДО:
Fraternal Activities
c/o Operation "Support Our Servicepeople"
30 Montgomery Street, 3rd Fl., Jersey City, N.J. 07302

....
(Ваш підпис)

УВАГА УЧНІ/СТУДЕНТИ!

ЧИ ВИ БАЖАЄТЕ ПЕРЕПИСУВАТИСЯ ІЗ СВОЇМИ РОВЕСНИКАМИ НА УКРАЇНІ?

СТУДЕНТИ УКРАЇНИ бажають з Вами листуватися. Якщо Ви згідні, УНСоюз постарається підшукати для Вас відповідного товариша/шку у листуванні у Вашім віці.
Просимо виповнити нижчеподану анкету і вислати на адресу:

Andre J. Worobec
Fraternal Activities Coordinator
Ukrainian National Association
30 Montgomery St. 3rd fl.
Jersey City, N.J. 07302

Ім'я і прізвище ....
Дата народження ....
Адреса ....
Місто ....
Стейт/провінц. .... **пошт. код.** ....
Я хочу переписуватися з (......) хлопцем (......) дівчиною у віці (......) років (......) не робить різниці.
Я .... є членом — Пласт (....) - СУМ (....) - ОДУМ (....) — УНС — Відд. ч. .....
Інші — організації ....
Я цікавлюся ....
Мій „пен пел" мав/мала зацікавлення ....
не робить різниці ....
Підпис учня/учениці ....